

το δόντι

ΤΕΥΧΟΣ 23 • € 0,01

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

5.2003

Δώρα από τη Γαλλία

Μεγάλες στιγμές στη Δημοτική Πινακοθήκη

Τμήμα Θεατρικών Σπουδών
Ανοιξιάτικη «επίθεση»

Μιχαήλ Μαρμαρινός
Αιμίλιος Χειλάκης
Βάνα Πεφάνη

Ποιος σκοτώνει
τη μουσική;

Χρυσός Ευελπίδης (Εσπέρας)
Ένας πρύτανης με ποίηση
και λαϊκό χιούμορ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΕΠΙΛΟΓΗ - ΣΧΟΛΙΑ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΡΧ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΤ. ΦΩΤΙΟΥ

Η Πάτρα στις αρχές του 20ού αιώνα

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΛΑΚΕΣ
- ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΥΛΙΚΟ -

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΣΧΟΛΙΑ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: ΚΩΣΤΑΣ Α. ΚΟΚΚΟΒΙΔΗΣ
ΕΠΙΛΟΓΗ: ΜΑΡΙΖΑΝ ΜΟΡΦΥ-ΚΑΡΑΤΖΑ

Η Πάτρα στις αρχές του 20ού αιώνα

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΤΗΣ EDITH W. MORPHY

Μία σημαντική προσπάθεια οπτικής καταγραφής της ιστορίας της Πάτρας μέσα από πρωτότυπο, ανέκδοτο υλικό.

Ο κάθε πανόδετος τόμος αποτελείται 120 σελίδες και είναι τυπωμένος σε ειδικό χαρτί.

Μία σειρά απαραίτητη σε όλους, για να γνωρίσουμε «ιδίους όμμασι» το παρελθόν της πόλης μας, για το οποίο τόσα έχουμε ακούσει...

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΥΡΟΡΑΜΑ

Hommage à la Grèce

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ - ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΤΡΑΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ - ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ

12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ - 30 ΙΟΥΛΙΟΥ 2003

Δ Η Μ Ο Τ Ι Κ Η Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η Π Α Τ Ρ Ω Ν

Σελ. 16

Σελ. 24

Σελ. 30

Editorial 5

Οδόντα αντί Οδόντος 6

Σχόλια 12

Ιστορίες παράνοιας για τους αμετανόητους «δολοφόνους» της μουσικής 14

Ένας κόσμος που δε θα έπρεπε να υπάρχει
Οι «Γιατροί χωρίς σύνορα» στην Πάτρα 16

Χρυσός Ευελπίδης (Εσπέρας)
Οικονομολόγος, Πρύτανης ή λαϊκός ποιητής; 19

Ένας αιώνας σινεμά
Οι κινηματογράφοι της Πάτρας διηγούνται 24

Τμήμα Θεατρικών Σπουδών
Στη δεύτερη δεκαετία του με διάθεση για νέες «γνωριμίες» 26

Συζήτηση με τον
Μιχαήλ Μαρμαρινό 27

Ο κινηματογράφος της
Αντουανέτας Αγγελίδη 30

Ο λόγος στον ποιητή 33

Βιβλίο
Με αφορμή τη «Σχεδία της Μέδουσας» του Στ. Σιαμάτη 36

Η σύγχρονη τέχνη σαν μια τελετουργία 38

Μουσική
Ο Μιχάλης Σιγανίδης και τέσσερις δίσκοι με ταξίδια στο παρελθόν των λαών του κόσμου .. 40

Απόηχοι
Μια ανάσα ερασιτεχνών 46

Ο Αιμίλιος Χειλάκης και η Βάνα Πεφάνη συζητούν για τη «Δεσποινίδα Τζούλια» 48

Προσεχώς 51

Υστερόγραφο 60

Ιδιοκτήτης

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας
Αλ. Υψηλάντου 229,
26222 Πάτρα
τηλ. 2610 623669
fax 2610 240250
info@todonti.gr

Αρχισυντάκτης

Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος

Βασίλης Λαδάς

Δημόσιες Σχέσεις

Γιάννης Δοντάς

Γράμματεια

Ιωάννα Αναγνωστοπούλου

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:

Δημήτρης Κάββουρας
Βασίλης Λαδάς
Ξενοφών Παπαευθυμίου
Άννα Ρεσβάνη
Αντώνης Σκιαθάς
Βίκυ Σπυριδωνος
Σταύρος Τσπσιρίδης
Παναγιώτης Φωτίου

Καλλιτεχνική επιμέλεια

Τυπόραμα
Αθηνά Καρούζου
www.typorama.gr

Εκτύπωση

Ταχύτυπο,
Μποζαίτικα Πατρών
Τηλ. 2610 461780, 461790

*Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι από το έργο **Αρμονία** του **Bérgard Marius Honoré** που εκτίθεται στη **Δημοτική Πινακοθήκη Πατρών**.*

editorial

Ευχαριστούμε τους Αμερικανούς!

Δεν πηρολάβαμε καλά καλά να συνηθίσουμε στην ιδέα ενός αντιπολεμικού κινήματος στο οποίο ξαφνικά πήρε μέρος όλος αυτός ο κόσμος, και ο πόλεμος στο Ιράκ τελείωσε. Όχι πως θα σταματήσουμε να έχουμε άλλες αφορμές (οι κατ' ευφημισμόν τρελοί πλανητάρχες να είναι καλά...), όμως όσο να 'ναι, αν σε λίγους μήνες ή σε λίγα χρόνια προκύψει κάτι άλλο, θα πρέπει εξαρχής να γίνει ένα αγώνας για να κατέβει και πάλι ο κόσμος στους δρόμους.

Τι έμεινε από όλη αυτή την ιστορία; Για αυτούς που βλέπουν το ποτήρι μισοάδειο, μερικά πολύ έξυπνα συνθήματα και η προσπάθεια ενός συγκεκριμένου κομματικού χώρου να «καλουπώσει» στα μέτρα και τις δυνάμεις του το «κίνημα».

Για τους αισιόδοξους, έμεινε μια γενιά νέων παιδιών που έμαθε τι σημαίνει διαδήλωση και διαμαρτυρία, που έβαλε τη φαντασία της να δουλέψει, που φώναξε για κάτι φαινομενικά «ξένο» προς αυτή και που ανακάλυψε ότι το Ίντερνετ εκτός από τα παιχνίδια και τις άλλες ευκολίες, μπορεί να συνεισφέρει υπό όρους και στη διάδοση των ιδεών.

Ίσως θα έπρεπε κάπου εδώ να πούμε ότι η αλήθεια βρίσκεται στη μέση και πως δεν πρέπει ούτε να ενθουσιάζουμε ούτε να απογοητεύουμε εμάς και τους γύρω μας.

Ε, λοιπόν όχι! Η αλήθεια δεν είναι στη μέση. Όλα τα παραπάνω ισχύουν, όμως κάτι έμεινε μισό, ανολοκλήρωτο. Είναι η συνέχεια της ιστορίας που αν είχαμε την ευκαιρία να τη δούμε, θα καταλαβαίναμε αν πήγε χαμένη ή όχι όλη η προσπάθεια.

Δε χρειάζεται το περιβόητο αυτό «αντιπολεμικό κίνημα» να βρει την έκφρασή του σε έναν κομματικό χώρο που θα το αγκαλιάζει τόσο ασφικτικά ώστε να το «πνίγει». Χρειάζεται, όμως, να γίνει κάτι μαγικό και

όλα αυτά τα παιδιά που βγήκαν στους δρόμους να συνειδητοποιήσουν πόσο πολιτική ήταν η πράξη τους. Να μάθουν να φωνάζουν, ενώ την ίδια στιγμή θα σκέπτονται και δε θα παρασύρονται από την «καθοδήγηση» επίδοξων φοιτητοπατέρων, μαθητοπατέρων και λοιπών δημοκρατικών δυνάμεων.

Να μην τους φτάνει πια ένα ξερό «φονιάδες των λαών Αμερικάνοι», αλλά να μάθουν να αναγνωρίζουν και τους εχθρούς που ζουν στην ίδια τους τη γειτονιά και που πολύ συχνά είναι πιο επικίνδυνοι.

Δεν είναι, προς Θεού, κακό που οι διαδηλώσεις διανθίστηκαν με συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις δρόμου ή αυτοσχέδια πάρτι. Θα γίνει κακό αν κάποιος, πιο «έξυπνος», προσπαθούν εφεξής να μαζεύουν τα παιδιά μόνο με πάρτι, εξασφαλίζοντας έτσι ότι δεν πρόκειται να πουν ποτέ τη γνώμη τους...

Μιλάμε συνέχεια για τα παιδιά, γιατί αυτά ήταν που φώναζαν πραγματικά. Για τους μεγάλους, αυτούς που βρέθηκαν στο δρόμο μετά από καιρό χωρίς να ανήκουν σε κάποιο συγκεκριμένο χώρο, ήταν η σιωπή τους περισσότερο εύγλωττη από κάθε άλλη διαμαρτυρία.

Μπορούσε κανείς να δει στα μάτια αρκετών από όσους διαδήλωναν περπατώντας σιωπηρά, τόσο τη νοσταλγία των αγώνων της νιότης, αλλά και το φόβο μήπως και τα σημερινά παιδιά απογοητευτούν από όσα μέλη της γενιάς τους αποδειχθούν προδότες και ξεπουλήσουν τους αντιπολεμικούς τους αγώνες για μια κυβερνητική ή επιχειρηματική καριέρα.

Μοιάζει σα να ευχαριστούμε τους Αμερικανούς, όμως αν δεν υπήρχε αυτός ο πόλεμος, θα εξακολουθούσαμε να «λυπόμαστε» αυτή τη γενιά των παιδιών με το (θεωρητικά) φτωχό λεξιλόγιο, την (υποτίθεται) ανύπαρκτη φαντασία και τις (τάχα) μηδενιστικές αντιλήψεις.

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

οδόντα αντίοδόντος

Οι ασκοί του Αιόλου Είμαστε κιάλας στον πέμπτο χρόνο κυκλοφορίας μας κι ένα από τα πράγματα για τα οποία τουλάχιστον δικαιούμαστε να υπερηφανευόμαστε είναι πως ανοίξαμε το δρόμο για τα δωρεάν έντυπα στην Πάτρα. Ή όπως είπε μια φίλη, λαμβάνοντας περισσότερο υπόψη τους αρνητικούς μιμητές, «ανοίξατε τους ασκούς του Αιόλου»...

Είναι αλήθεια πως η Πάτρα αν και είχε δυναμικό, άργησε να μπει στα σοβαρά στο χώρο της ανοιχτής πληροφόρησης που πρεσβεύουν τα δωρεάν έντυπα. Κι είναι επίσης αλήθεια πως βρισκόμενη στα πρώτα στάδια του φαινομένου, περνά τις τόσο χρήσιμες παιδικές ασθένειες. Στο δρόμο της «1 δρχ.» ή πλέον λόγω Ενωμένης Ευρώπης του 0,01€, μας ακολούθησαν έντυπα φιλότιμα, ειλικρινή και έξυπνα, μαζί με άλλα, υστερόβουλα και ευκαιριακά.

Παρά το γεγονός αυτό, όμως, και παρά το δεδομένο ότι όπως κάθε «πιάτσα» έτσι και η δημοσιογραφία, χρειάζεται μόνο τους «καθαρούς» συνομιλητές, εξακολουθούμε να προτιμούμε τη σημερινή εποχή, από την προ πενταετίας, που είχε σαφώς λιγότερες επιλογές και σίγουρα λιγότερο ενδιαφέρον.

Απώλειες Αρκετές οι απώλειες στο χώρο της τέχνης και του πολιτισμού τους τελευταίους μήνες. Στην Πάτρα, την Ελλάδα και το εξωτερικό μια σειρά από κορυφαίους δημιουργούς και προσωπικότητες χάθηκαν αφήνοντας πίσω τους έργο και παραδείγματα ήθους και εργατικότητας.

Σε ό,τι αφορά την Πάτρα δεν μπορούμε να μη σταθούμε στις απώλειες του Σπύρου Κουτσοβέλη από το χώρο της πολιτικής και του Αντώνη Μεθενίτη από αυτόν του πολιτισμού. Έχοντας γνωρίσει και συνερ-

γαστεί και με τους δύο, γνωρίσαμε κι εμείς, όπως και οι πολυάριθμοι φίλοι τους, τα σπουδαία τους πλεονεκτήματα.

Αγωνιστής, πεισματάρης και «αμετανόητα» αυθεντικός αριστερός ο πρώτος, αρχοντικός, συνεπής και χαμηλών τόνων ο δεύτερος, και οι δυο τους σημάδεψαν τους χώρους που κινήθηκαν και τους ανθρώπους με τους οποίους συναναστράφηκαν. Αρκεί αυτό για να απαλύνει τον πόνο των δικών τους ανθρώπων; Μάλλον όχι, όμως η προσφορά τους παραμένει παράδειγμα προς μίμηση...

Τσιμέντο! Συνεδριακό Κέντρο, μουσείο, άλλες κτιριακές παρεμβάσεις... Γιατί πρέπει να ενισχύσουμε με περισσότερο τσιμέντο το θαλάσσιο μέτωπο της Πάτρας; Ο Οργανισμός Λιμένος έχοντας, όπως φαίνεται, εγκαταλείψει το σχέδιο της αναμόρφωσης του Μόλου της Αγίου Νικολάου, εγκαταλείπει και τη φιλοσοφία του ανοίγματος της πόλης προς τη θάλασσα. Μόνο που κάτι τέτοιο απαιτεί νέες ολοκληρωμένες μελέτες, κάτι που ακόμα δεν έχουμε δει κι επομένως δικαιούμαστε να πιστεύουμε ότι η πόλη κινδυνεύει να ξαναγυρίσει στην περίοδο της ανάπτυξης της με την πλάτη προς τη θάλασσα. Κρίμα...

Κίνδυνοι Ε, λοιπόν όχι! Δεν κινδυνεύει το Πατρινό Καρναβάλι από τους κουκουλοφόρους και τα επεισόδια που έγιναν το τελευταίο Σαββατοκύριακο. Κινδυνεύει από τη λογική της αρπαχτής και της αέναης επανάληψης του θεάματος που προσφέρεται, στοιχεία τα οποία τελικά προσελκύουν μόνο πιτσιρικάδες και κατά τεκμήριο χαμηλού ή μέσου βιοτικού επιπέδου τουρίστες, από τους οποίους η πόλη δεν έχει να ελπίζει και σε πάρα πολλά σε ό,τι αφορά την οικονομική της ανάπτυξη.

www.todonti.gr www.todonti.gr www.todonti.gr

Ένα εύχρηστο
ηλεκτρονικό περιοδικό
με ιδέες και άποψη
για τον πολιτισμό

Το «δόντι» στο Ίντερνετ!

www.todonti.gr

Από την
1η Ιουλίου

το δόντι

www.todonti.gr www.todonti.gr www.todonti.gr

οδόντααντίοδόντος

Με αφορμή την Καρναβαλική Συνδιάσκεψη που διοργανώνεται το τριήμερο 6 – 8 Ιουνίου από το Δήμο Πάτρας, ξαναδιαβάσαμε τα πρακτικά της αντίστοιχης προσπάθειας που είχαν γίνει ακριβώς δέκα χρόνια πριν. Οι ίδιοι περίπου άνθρωποι που ασχολούνται και σήμερα με το καρναβάλι πρότειναν προτάσεις που και σήμερα ακούγονται, χωρίς στο διάστημα της μιας δεκαετίας που μεσολάβησε να έχει γίνει κάτι δραστικό. Επομένως, δε μας λείπει ούτε ο διάλογος, ούτε οι προτάσεις. Η διάθεση μας λείπει και το θάρρος να παραδεχτούμε ότι το Καρναβάλι γίνεται περίπου κατά τύχη, χωρίς ουσιαστικό και μακροχρόνιο προγραμματισμό.

Τρίτο Πρόγραμμα Ακούγεται και στην Πάτρα επιτέλους, το Τρίτο και κατά τεκμήριο πιο σοβαρό πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας. Στους 104,3 το πιο ιστορικό κομμάτι των ελληνικών ρετζιανών, υπό τη διεύθυνση πλέον του συνθέτη Δημήτρη Παπαδημητρίου, εξακολουθεί να κρατάει κοντά τους φανατικούς του ακροατές, παρουσιάζει δείγματα της σύγχρονης μουσικής δημιουργίας και θυμίζει άλλες ραδιοφωνικές εποχές.

Λεπτομέρειες Μια πρόταση για τα έργα υποδομής της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας κατέθεσε στους αρμόδιους φορείς ο βουλευτής Αχαΐας Γιώργος Θωμάς, στη φιλοσοφία ότι η χρονιά του 2006 μπορεί να αποτελέσει ένα δίκτυο υποδομών, απαραίτητων στην Πάτρα για τα επόμενα χρόνια. Ανάμεσα στις δεκάδες προτάσεις, πολλές από τις οποίες συμπληρώνουν τις συζητήσεις που έχουν επανειλημμένα γίνει για το θέμα, σημειώσαμε την –ελπίζουμε τυχαία– απουσία του Δημοτικού Κινηματογράφου, ενώ ξεχω-

ρίσαμε κάποιες λεπτομέρειες με ενδιαφέρον.

Όπως, για παράδειγμα, αυτή για τις Αποθήκες Μπάρυ, για τις οποίες προτείνεται και η αφαίρεση των μη συμβατών με το χώρο στοιχείων. Ή όπως στο ζήτημα της Αποθήκης του Οργανισμού Λιμένος, για την οποία ζητείται η μετατροπή του σε πολιτιστικό χώρο με ελάχιστα τεχνικά έργα.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχουν περίπου 44 έργα για περιοχές της Αχαΐας εκτός Πάτρας, γεγονός που υποδηλώνει όταν θα χρειαστεί μεγάλη προσπάθεια να ιεραρχηθούν οι πραγματικές προτεραιότητες για τους όμορους Δήμους και επαρχίες.

Ξαναχτυπούν! Για τους «17 στον αέρα» ο λόγος, τη ραδιοφωνική ομάδα εθελοντών της κίνησης «Πρόταση», που ξεκίνησαν και πάλι τις εκπομπές τους στον «Ωμέγα 90 FM». Κάθε Τετάρτη από τις 8.30 ως τις 10.30 το βράδυ προτείνουν ένα διαφορετικό τρόπο ζωής, αναζητούν επικοινωνία με τους ακροατές μέσω του Διαδικτύου, μας βομβαρδίζουν με νέες ιδέες και θυμίζουν άλλες ραδιοφωνικές εποχές, τότε που ακόμα και μια μουσική εκπομπή ήταν αποτέλεσμα ομαδικής δουλειάς, προετοιμασίας κειμένων και φυσικά πολλής φαντασίας.

Επιχειρήματα Μάθαμε πως κάποιοι εξ Αθηνών προκειμένου να επιχειρηματολογήσουν πάνω στην άποψη ότι οι φορείς της πόλης δεν είναι έτοιμοι να σηκώσουν το φορτίο της Πολιτιστικής (κάτι που σε αρκετές περιπτώσεις είναι βέβαια αληθές), υποστηρίζουν ότι δεν έχουν έως τώρα κατατεθεί σοβαρές προτάσεις για το πώς οι πολιτιστικοί παράγοντες του τόπου

Το νερό της πόλης
είναι καλό!

Κακό είναι,
να το καταναλώνουμε άσκοπα!

ΔΕΥΑΠ

ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ

οδόντααντίοδόντος

αντιλαμβάνονται την υπόθεση του 2006.

Εν πρώτοις, αυτό είναι ένα τεράστιο ψέμα, αφού μια ματιά μόνο στα δημοσιεύματα των τοπικών εφημερίδων, αλλά και ένα προσεκτικό κοίταγμα στα συρτάρια της Δημοτικής Αρχής θα τους έπειθε για το αντίθετο.

Όμως τότε αλήθεια πραγματοποιήθηκε, από το Δήμο, κάποια σοβαρή πρόταση για την κατάθεση προτάσεων, εξαιρουμένων φυσικά κάποιων ημερίδων που είτε κατέληξαν σε κοσμικά γεγονότα είτε δεν συγκέντρωσαν τους απαιτούμενους συμμετέχοντες;

Ή μήπως πρέπει να φτάσουμε στο παράδειγμα της Θεσσαλονίκης το 1997 που είχε υπερπληθώρα προτάσεων, επειδή κάποιοι είχαν πιστέψει ότι αρκούν οι προσωπικές γνωριμίες ή επειδή οι προτάσεις περιελάμβαναν κυρίως το οικονομικό αντίκρουσμα χωρίς να περιγράφεται ακριβώς το... αντικείμενο της πρότασης;

Ωριμότητα Πάντως, για να επισημαίνουμε και τα θετικά, δεν μπορούμε να μην αναγνωρίσουμε μια τεράστια αλλαγή που υπάρχει στη φιλοσοφία αρκετών γύρω από την Πολιτιστική, σε σχέση με τα όσα εκφράζονταν δύο - τρία χρόνια πριν. Διαβάζοντας τις δημόσιες τοποθετήσεις φορέων και προσώπων, φαίνεται πως όλοι αντιλαμβάνονται πια ότι αν για κάτι θα αποδειχθεί χρήσιμη η Πολιτιστική είναι κυρίως για όσα θα αφήσει στην Πάτρα από το 2007 και μετά κι όχι για όσα θα γίνουν κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων του 2006.

Στην αρχή, όποιος υποστήριζε κάτι τέτοιο φαινόταν σαν να ανακάλυπτε την πυρίτιδα. Ευτυχώς η άποψη αυτή έγινε πλέον

κοινά αποδεκτή και τουλάχιστον οι όποιες αποφάσεις παρθούν θα έχουν το στοιχείο έστω κι αυτής της στοιχειώδους ωριμότητας.

Μικρές διαφορές Μεγάλη Παρασκευή πρωί, γύρω στις 10... Μια βόλτα στην μπάντα του ραδιοφώνου είναι εξόχως αποκαλυπτική. Τέσσερις τουλάχιστον τοπικοί σταθμοί παίζουν διαφημίσεις για ζαχαροπλαστική, μοτοσυκλέτες, ελαστικά κ.τ.λ. Άλλοι δύο βρίσκονται στη έξαρση της αγγλόφωνης ποπ σκηνής. Σε έναν άλλο ακούγονται μπουζούκια και ερωτικοί αναστεναγμοί και μόνο 2 ή 3 προτιμούν χαμηλόφωνους ήχους, κείμενα ή ύμνους της Μ. Εβδομάδας.

Κι από την άλλη πλευρά οι «κακοί» και «διαπλεκόμενοι» σταθμοί της Αθήνας, ο ΣΚΑΙ, ο ANΤ1 κι άλλοι πολλοί, είτε είναι συνδεδεμένοι με εκκλησίες είτε απλώς έχουν θυμηθεί δίσκους βυζαντινής μουσικής και ψαλμούς στο κλίμα των ημερών.

Κι όμως λίγα χρόνια πριν, τότε που το ραδιόφωνο ήταν ερασιτεχνικό, πρόχειρο και άπειρο, οι τοπικοί σταθμοί συμφωνούσαν άτυπα να μην μεταδίδουν διαφημιστικά μηνύματα και ειδήσεις μια τέτοια μέρα, ενώ οι μουσικές τους ήταν κατά το δυνατόν χαρακτηριστικές ενός άλλου ύφους.

Φαίνεται πως το τοπικό ραδιόφωνο θέλει ακόμα δρόμο μέχρι να γίνει εκτός από επαγγελματικό και σοβαρό, τουλάχιστον σε τέτοιες κρίσιμες στιγμές που η διαφορά κρίνεται στη λεπτομέρεια...

Αφιέρωμα ΣΤΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΑΝΤΟΥΑΝΕΤΤΑΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗ

ΤΟΠΟΣ (1985)

ώρα προβολής: 5.30 μ.μ.

ΟΙ ΩΡΕΣ (1995)

ώρα προβολής: 7.00 μ.μ.

**ΚΛΕΦΤΗΣ ή
Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ (2001)**

ώρα προβολής: 8.30 μ.μ.

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΗ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ

Πέμπτη **8**
Μαΐου 2003

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
INTEAL

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΟΡΗΓΟΣ **ωδόντι**

Για τις φωτογραφίες και τους ποιητές

Αφιερωμένο στους φωτογράφους της πόλης

Με αφορμή την παρουσίαση του λευκώματος με φωτογραφίες για την Πάτρα των Νίκου Οικονομόπουλου – Κώστα Λογαρά όπου περιλαμβάνονται φωτογραφίες της ζωής στην πόλη και λογοτεχνία γραμμένη έκανα τις εξής σκέψεις για τη σχέση ποιητών και φωτογραφίας.

Οι ποιητές τη γέννηση της φωτογραφικής τέχνης την είδαν καχύποπτα όπως πάντα βλέπουν καχύποπτα νεώτερες μορφές τέχνης που φέρνει η τεχνολογία. Οι ποιητές είναι οι Πατριάρχες των τεχνών. Να, ο Κάλβος θα μπορούσε να έχει φωτογραφηθεί και να έχουμε το πρόσωπό του. Ο Σολωμός το ίδιο. Υπήρχαν τότε φωτογράφοι στην Κέρκυρα. Όσο περνούσαν όμως τα χρόνια η φωτογραφία αγαπήθηκε από τους ποιητές, ιδίως από τους υπαρξιακούς ποιητές αλλά και τους ρελασιτίες αν αναλογισθώ ότι ο Καβάφης έχει τρία ποιήματα με θέματα φωτογραφίας. Για δύο λόγους:

Ο ένας είναι η αμεσότητα της φωτογραφίας που αποτυπώνει τον χρόνο στο πρόσωπο, στην ένδυση. Ο χρόνος που οδηγεί στον θάνατο. Ο χρόνος που οδηγεί με τη μνήμη στη νεότητα. Οι φωτογραφίες είναι πάνω στα κύματα του χρόνου. Πότε πηγαίνουν στην νοτιά, τότε στο βοριά.

Ο άλλος λόγος είναι ότι η φωτογραφία πολλές φορές συμπεριλαμβάνει περισσότερα πράγματα από όσα είχε την πρόθεση να φωτογραφίσει ο φωτογράφος. Συμπεριλαμβάνεται το άπειρο βάθος δηλαδή που κρύβεται από τη ματιά του φωτογράφου. Εκεί δηλαδή που μπορεί να γίνεται ένα έγκλημα που δεν το βλέπει ο φωτογράφος, όπως στο «Blow up» του Αντονιόνι ή

να κρύβεται στην φωτογραφία ένα πνεύμα, που πάλι δεν το βλέπει ο φωτογράφος, ένας άγγελος που να παρακολουθεί τη σκηνή και να αποκαλυφθεί όταν εμφανιστεί η φωτογραφία. Ή ξαφνικά να αιφνιδιάζει τον φωτογράφο τη στιγμή που τραβά τη φωτογραφία, μια απότομη αλλαγή στη στάση ενός φωτογραφούμενου. Εκεί που οι άλλοι είναι σοβαροί και απτόητοι, ένας την ώρα που πατάει ο φωτογράφος το κουμπί, να ταραζεται από γέλιο υπονομευτικό εκτός προθέσεως των σοβαροφανών. Η φωτογραφία δηλαδή μπορεί να συλλάβει το ακαριαίο, το ασύλληπτο από το μάτι που τρέχει αργά μαζί με το μυαλό. Η φωτογραφία μπορεί να ακινητοποιήσει το ασύλληπτο, όπως λέει ο Οδυσσεύς Ελύτης στη «Μαρία Νεφέλη» στο ποίημα «Λόγος περί κάλλους»:

Φοβηθείτε

αν θέλετε να σας ξυπνηθεί το ένστικτο του Ωραίου

η αν όχι τότε μια που ζούμε στον αιώνα της φωτογραφίας

ακινήτησέ το: αυτό που δίπλα μας

ολοένα μ' απίθανες χειρονομίες δρα:

το Ασύλληπτο!

Η Κόκκινη Κυριακή

Παράξενη ημέρα ξημέρωσε στην πόλη.

Μια συνηθισμένη Κυριακή βάφτηκε σαν κόκκινο αυγό.

*Στις αυλές έσφαζαν αρνιά και τα σουβλίζαν
έπιναν κρασί, ούζα και τραγουδούσαν.*

Από παντού με χαιρετούσαν φίλοι ξεχασμένοι.

Από το βουνό κατέβαιναν αντάρτες

στα μαύρα γένια τους άσπρο χιόνι.

*Είδα και τη μάνα μου να τρέχει πίσω από ένα παιδάκι
μέσα στο πλήθος που ξεφλούδιζε το κόκκινο αυγό.*

Εμένα νόμιζε πως έβλεπε.

Είχε ξεχάσει να μου ευχηθεί.

Ο χρόνος ετρελάθη στο μυαλό της.

Κάτω στο λιμάνι θυσίασαν αρνιά οι λαθρομετανάστες.

Γέμιζε το τσιμέντο αίμα και μπαμπάκι.

Να φύγουν κρυφά με τα καράβια

θέλαν οι λαθρομετανάστες.

Έσπαζαν καρύδια κι έδειχναν την ψίχα

όχι σαρίδια σε καρυδότσουφλα φώναζαν

αφήστε τα χαρτοκιβώτια στην πλάτη μας

σαν τα καύκαλα τα έχουμε όπως οι χελώνες.

Αργά πηγαίνουμε προς τον παράδεισο

η κόλαση γρήγορα καιει τα ίχνη μας.

Οι πιο γενναίοι έφτανε στη θάλασσα.

Έλεγαν χρόνια πολλά και φεύγαν κολυμπώντας.

Σε λίγο έφερναν τους πρώτους πνιγμένους.

Στο αφρισμένο στόμα τους έβαζαν μπαμπάκι.

Ένα καράβι λύθηκε κι έφυγε μοναχό του

στο βάθος του ορίζοντα έγινε μικρή βαρκούλα

μετέφερε ψυχές μ' ένα λευκό πανί.

Ύστερα ερήμωσαν απότομα οι δρόμοι.

Με τόσο αίμα δεν έγινε ανάσταση.

Μπήκαν στο πλυντήριο να ξεβρωμίσουν οι δρόμοι.

Από τις κεραίες κρέμονταν σαπισμένο κρέας.

Γύρω βομβαρδιστικά οι μύγες.

Πήγα στο σπίτι μου η μάνα μου να μου εξηγήσει

αν ήταν όνειρο η Κυριακή τότε τι θα σήμαινε.

Πέσε να κοιμηθείς μου είπε.

Άδειοι ήσαν οι δρόμοι από το πρωί.

Λείπουν όλοι στα εξοχικά και στις παραλίες.

Το βράδυ θα γυρίσουν με τα τζιπ.

Αν βάλεις θερμομέτρο θα έχει πυρετό.

Στους έρημους δρόμους γίνεσαι έρημος άνθρωπος.

Ότι ονειρεύεσαι για την ζωή ότι φοβάσαι

το βλέπεις να συμβαίνει σαν τελετή.

Μα αν κοιμηθώ από το όνειρο

πάλι στο όνειρο θα πέσω.

Πάλι θάμαι μικρό παιδί

που δεν μου ευχήθηκε η μάνα μου.

Στην ίδια θάλασσα θα μπω

που στον αφρό της βγαίνουν οι πνιγμένοι.

Θα γεμίσει ο ύπνος μου μπαμπάκι.

Διαβάστηκε στις 21 Μαρτίου 2003 στην παγκόσμια ημέρα ποιήσεως στην αίθουσα του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών, όπου Πατρινοί ποιητές διάβασαν ποιήματα κατά του πολέμου. Τις ημέρες εκείνες η Νομαρχία Πατρών έκρινε πως τα χαρτοκιβώτια που κοιμούνταν οι λαθρομετανάστες ήταν αυθαίρετα χτίσματα!

Βασίλης Αρφάνης

Ποιος σκοτώνει τη μουσική;

Ο... «εναλλακτικός» Μάνος Λοΐζος και άλλες ιστορίες

Του Ανδρέα Τσιλίρα

«Η πειρατεία σκοτώνει τη μουσική». Το σύνθημα κυριαρχεί τον τελευταίο καιρό από τις δισκογραφικές εταιρείες και αφορά την καταπολέμηση της πώλησης αντιγραμμένων CD από έγχρωμους και μη πωλητές, οι οποίοι βρίσκουν πρόσφορο έδαφος εξασφάλισης πελατείας εξαιτίας της παράλογα ακριβής τιμής των περισσότερων δίσκων στην Ελλάδα.

Το ίδιο σύνθημα κυριάρχησε και στην αλήστου μνήμης πλέον τελετή απονομής των βραβείων «Αρίων» που διοργάνωσε η IFPI (το ελληνικό παράρτημα, δηλαδή, της ομοσπονδίας των δισκογραφικών εταιρειών) και το τηλεοπτικό «Mega».

Στο τέλος της τελετής ήμασταν πια σίγουροι ότι αν κάποιος σκοτώνει τη μουσική δεν είναι ούτε η πειρατεία, ούτε οι συμπαθέστατοι έγχρωμοι διακινητές των πλαστών CD, ούτε κανείς άλλος.

Αποκλειστικός «δολοφόνος» της μουσικής (αν τελικά υπάρχει τέτοιος) είναι οι ίδιες οι εταιρείες παραγωγής της. Που υποστήριξαν γεμάτες αμετροέπεια ότι θέλουν να ενώσουν την ελληνική μουσική και να καταργήσουν τους φραγμούς ανάμεσα στην «ποιοτική» και την «εμπορική» της διάσταση, ενώ την ίδια στιγμή διέγραφαν από τα κατάστιχα των βραβείων αυτούς που τελικά τη δημιουργούν, τους συνθέτες και τους στιχουργούς.

Έχουν φυσικά και το άλλοθι. Ουδείς αντέδρασε. Ή πιο σωστά ελάχιστοι. Ο Διονύσης Σαββόπουλος που ήταν επικριτικότερος μιλώντας στην τελετή (όπως τυχαίως τον είχαν προγραμματίσει στις 2 μετά τα μεσάνυχτα!), ο Δημήτρης Παπαδημητρίου που παρέλαβε το βραβείο του χαριζοντάς το συμβολικά σε όλες τις κατηγορίες των δημιουργών και η Μαργαρίτα Μυτιληναίου (διευθύντρια του Δεύτερου Προγράμματος της EPA) που δε δέχτηκε να ψηφίσει για τα εν λόγω βραβεία, ακριβώς επειδή ουδ'όλως ενώνουν το ελληνικό τραγούδι.

Αν, όμως, νιώσαμε μια φορά έκπληκτοι για την απόρριψη συνθετών και στιχουργών, αισθανθήκαμε δυο φορές την ίδια έκπληξη όταν είδαμε το δίσκο «Μά-

νος Λοΐζος – 20 χρόνια να συμπεριλαμβάνεται (και να βραβεύεται κιόλας...) στην κατηγορία της εναλλακτικής μουσικής!!!

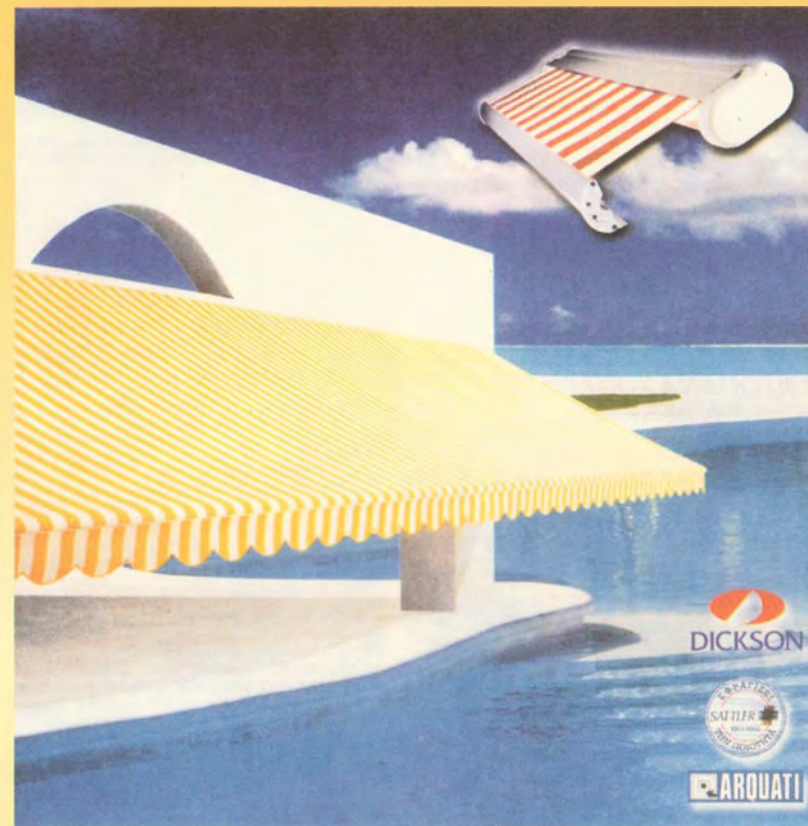
Ήταν αυτό το κερασάκι στην τούρτα των απίστευτων διαχωρισμών που είδαμε να γίνονται στην ελληνική μουσική, στο πλαίσιο των βραβείων. Είδαμε τραγουδιστές να χαρακτηρίζονται ποπ, έντεχνοι (γιατί όχι και λαϊκοί;) προκειμένου να συγκεντρώσουν όσο το δυνατόν περισσότερα βραβεία κι όλ' αυτά με τις ψηφους των υποτιθέμενων ως αποκλειστικά ειδικών για το αντικείμενο, που δεν ήταν άλλοι παρά 300 δημοσιογράφοι από όλη την Ελλάδα.

Είχαν μάλιστα το θράσος οι εταιρείες (με συνυπεύθυνο σε όσα αναφέρουμε φυσικά και το «Mega» ως συνδιοργανωτή) να συγκρίνουν τα βραβεία με αυτά των «Όσκαρ» παραλείποντας εσκεμμένα το γεγονός ότι εκεί δίνονται ειδικές διακρίσεις για όλες τις κατηγορίες καλλιτεχνών και επαγγελματιών που συνεισφέρουν στο τελικό αποτέλεσμα της κινηματογραφικής τέχνης, καθώς επίσης και το ότι εκεί ψηφίζουν κυρίως οι ίδιοι οι καλλιτέχνες (μέσω των ενώσεών τους και της Ακαδημίας Κινηματογράφου) για τα βραβεία που θα απονεμηθούν.

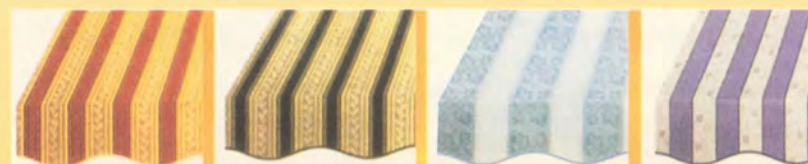
Ας μην προσπαθούν, λοιπόν, οι δισκογραφικές εταιρείες να μας τρομοκρατήσουν με διαφημιστικά και άλλα τεχνάσματα πως σκοτώνουμε τη μουσική με το να δεχόμαστε την ύπαρξη των πειρατικών δίσκων. Κι αν σταματήσουν να λοιδωρούν τους καλλιτέχνες (είτε της «ποιοτικής» είτε της «εμπορικής» πλευράς) που συνομπάρουν τελετές τύπου «Αρίων».

Η ευθύνη είναι πρωτίστως δική τους και όσων σιωπηρά στέκονται συνένοχοι.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΤΕΝΤΟΠΟΙΪΑ ΣΩΤΗΡΗΣ Σ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΕΚΤΕΣ & ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

- Κατασκευές τέντας ευρωπαϊκών προδιαγραφών ποιότητας ISO 9002
- Ολοκληρωμένα συστήματα τέντας προηγμένης τεχνολογίας & παντός καιρού
- Αυτοματισμοί Becker Γερμανίας
- Υφάσματα γνήσια ευρωπαϊκά, αντηλιακά & βαρέως τύπου, πάντα με νέα σχέδια
- Μελέτες ειδικών κατασκευών τέντας. 10 έτη εγγύηση ραφής-υφάσματος
- Εγγύηση μηχανισμών εφ' όρου ζωής

Εγλυκάδος 22 Πάτρα, τηλ.: 2610 623.580, κιν.: 6972 409824

Ο άλλος κόσμος των παιδιών

Η Πάτρα είναι η επόμενη στάση στο ταξίδι των... παιδικών εικόνων από τον κόσμο των Γιατρών Χωρίς Σύνορα. Η έκθεση φωτογραφίας «Ο Κόσμος των παιδιών – Μια ματιά στην πραγματικότητα που δε θα έπρεπε να υπάρχει» είναι σήμερα περισσότερο από ποτέ επίκαιρη. Σήμερα, που τα παιδιά βιώνουν τον πόλεμο και τις τραγικές συνέπειές του κι εμείς συγκλονισμένοι «βομβαρδιζόμαστε» από τις εικόνες του δικού τους κόσμου. Ενός κόσμου που δε θα έπρεπε να υπάρχει...

ΟΙ «ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ» ΜΑΣ ΜΑΡΤΥΡΟΥΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ «ΠΟΥ ΔΕ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ»

Οι «Γιατροί Χωρίς Σύνορα Ελλάδας» επισκέφθηκαν το Κέντρο Τεχνών – Σταφιδαποθήκες Μπάρρου και μέχρι τις 25 Μαΐου παρουσιάζουν μία έκθεση που μας δίνει τη δυνατότητα για μια διαφορετική ματιά στον κόσμο των παιδιών.

Για να συνθέσουν αυτήν την έκθεση πήραν ως αφετηρία τους την πραγματικότητα που βιώνουν κάποια παιδιά στον κόσμο μας σήμερα. Και ταυτόχρονα, έβαλαν ως στόχο και ως... στοίχημα να ανατρέψουν αυτήν την απαράδεκτη για τη σύγχρονη ανθρωπότητα πραγματικότητα.

Άλλωστε ο τίτλος της έκθεσης: «Ο κόσμος των παιδιών. Μια ματιά στην πραγ-

ματικότητα», περιγράφει τις δυο όψεις των πραγμάτων. Είκοσι συνολικά εικόνες που ξεκίνησαν το ταξίδι τους από την Αθήνα, πέρασαν από τη Θεσσαλονίκη και το Βόλο και τώρα βρίσκονται στην Πάτρα. Σε αυτό το γοητευτικό ταξίδι είμαστε όλοι προσκεκλημένοι για να βιώσουμε από κοντά τη μοναδική εμπειρία να ταξιδέψετε νοερά μαζί με τα παιδιά της Παλαιστίνης, της Ρουάντα, της Αιθιοπίας, της Λιβερίας και άλλων χωρών του αναπτυσσόμενου κόσμου.

Η έκθεση αυτή γίνεται πραγματικότητα χάρη στην ευγενική χορηγία της TELESTET η οποία έχει αναλάβει το ταξίδι της έκθεσης σε όλη την Ελλάδα.

Ο άλλος κόσμος των παιδιών

Το Ελληνικό τμήμα των Γιατρών Χωρίς Σύνορα διοικείται από ένα επταμελές διοικητικό συμβούλιο το οποίο εκλέγεται στην Ετήσια Γενική Συνέλευση και ανανεώνει κάθε χρόνο τα 3/7 των μελών του. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από εθελοντές που έχουν εμπειρία από αποστολές. Φροντίζει για την εφαρμογή των γενικών προσανατολισμών και την γενική πολιτική της οργάνωσης, όπως αυτή ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση.

Μέχρι σήμερα περισσότεροι από 450 Έλληνες γιατροί, νοσηλευτές, διοικητικοί και τεχνικοί έχουν συμμετάσχει σε προ-

γράμματα σε πάνω από 40 χώρες όπως το Κουρδιστάν, η Λιβερία, το Ελ Σαλβαδόρ, το Ιράκ, η Αιθιοπία, η πρώην – Γιουγκοσλαβία, η Ρουάντα, η Κένυα, η Σρί Λάνκα, η Αίψη, το Αφγανιστάν, η Ακτή Ελεφαντοστού και άλλες.

Ελληνικά προγράμματα υπάρχουν σήμερα στην Αρμενία, το Μαλάουι, την Ζάμπια, την Αιθιοπία, την Παλαιστίνη, την Γιουγκοσλαβία και την Ελλάδα ενώ έχουν ολοκληρωθεί προγράμματα στην Ζάμπια, την Αρμενία, την Γεωργία, τη Ρωσία, το Καζακστάν, την Μοζαμβίκη, την Ινδία και την Τουρκία.

Οι «Γιατροί Χωρίς Σύνορα» προσφέρουν τη βοήθειά τους σε πληθυσμούς που βρίσκονται σε κατάσταση επείγουσας ανάγκης, στα θύματα που προκαλούνται είτε από φυσικούς είτε από ανθρώπινους παράγοντες, σε όσους υποφέρουν εξαιτίας εξεγέρσεων, χωρίς καμία φυλετική, θρησκευτική, φιλοσοφική ή πολιτική διάκριση.

Εργαζόμενοι μέσα σε αυστηρή ουδετερότητα και με πλήρη αμεροληψία, οι «Γιατροί Χωρίς Σύνορα» διεκδικούν, στο όνομα της παγκόσμιας ιατρικής ηθικής και του δικαιώματος στην ανθρωπιστική προσφορά υπηρεσιών, την πλήρη και απόλυτη ελευθερία στην άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

Οι «Γιατροί Χωρίς Σύνορα» είναι υποχρεωμένοι να σέβονται τις δεοντολογικές αρχές του επαγγέλματός τους και να διατηρούν την πλήρη ανεξαρτησία τους απέναντι σε οποιαδήποτε εξουσία, ή σε οποιαδήποτε θρησκευτική, πολιτική ή οικονομική δύναμη.

Εθελοντές οι ίδιοι, μετρούν τους κινδύνους των αποστολών που θα φέρουν εις πέρας και δεν διεκδικούν για τους εαυτούς τους καμία άλλη ανταμοιβή πέραν αυτής που η Οργάνωση είναι σε θέση να τους προσφέρει.

Το Διοικητικό Συμβούλιο των «Γιατρών χωρίς σύνορα», όπως αυτό εξελέγη από την Γενική Συνέλευση της 15ης Ιουνίου 2002, αποτελούν οι:

Κώστας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος ΔΣ
Αντώνης Μίχας, Αντιπρόεδρος ΔΣ
Θανάσης Παπαμίχας, Γεν. Γραμματέας ΔΣ
Νίκος Κέμος, Ταμίας ΔΣ
Ηλίας Παυλόπουλος, Μέλος ΔΣ
Σταύρος Μπουφίδης, Μέλος ΔΣ
Μαριάννα Θεοδωρά, Μέλος ΔΣ

Αναπληρωματικά μέλη:
Πάνος Κοκκέας, Αν. Μέλος ΔΣ
Ιωάννα Μπουλντούμη, Αν. Μέλος ΔΣ

Χρυσός Ευελπίδης (Εσπέρας)

Όνομα διάσημο, ψευδώνυμο με πατρινή αφορμή

Μια προσεκτική ματιά στον πατραϊκό τύπο (εφημερίδες και περιοδικά) των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα αποδεικνύει πως πολλές φορές συμπολίτες αλλά και διακεκριμένοι λόγιοι, διανοούμενοι, δημοσιογράφοι εκτός πατρινών συνόρων επέλεξαν να γράφουν υιοθετώντας με τη γλώσσα της ποίησης ή μιας έμμετρης διεισδυτικής, συχνά κριτικής και σαρκαστικής γραφής.

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Το σκίτσο του Χρυσού Ευελπίδη (Εσπέρας), όπως δημιουργήθηκε από τη γραφίδα του Αντωνιάδη είναι παρμένο από το «Ακαδημαϊκόν Ημερολόγιον Πατρών, 1918»

Χαρακτηριστική περίπτωση ξεχωριστών υπογραφών που ανακαλύψαμε και δεν προέρχονται από την πόλη μας, είναι ο Χρυσός Ευελπίδης, που συνεργαζόταν στα πατρικά έντυπα με το ψευδώνυμο Χρυσός Εσπέρας. Ο Χρυσός Ευελπίδης, ιδιαίτερα γνωστός γεωπόνος, οικονομολόγος, πανεπιστημιακός και πολιτικός με ειδικό ενδιαφέρον σε προβλήματα αγροτικής οικονομίας και κοινωνιολογίας, είχε ένα ευρύτατο βεληνεκές δραστηριοτήτων, που εξέφευε κατά πολύ από τα στενά όρια της Πάτρας, ενώ υπήρξαν και στιγμές που διέπρεψε στο εξωτερικό αφού εξέδωσε και δύο βιβλία στη Γαλλία.

Έγραψε πολλά άρθρα στον καθημερινό και περιοδικό τύπο της Αθήνας, ενώ στην Πάτρα βρέθηκε γύρω στα 1916 όπου υπηρέτησε σαν νομογεωπόνος Αχαιοήλιδος μέχρι το 1919. Εξέδωσε μάλιστα στην Αθήνα πόνημα με τον τίτλο «Γεωργική Έρευνα του Νομού Αχαιοήλιδος».

Παράλληλα την περίοδο αυτή συνεργάστηκε με εφημερίδες και περιοδικά της πόλης. Άρθρα του με θέμα την Γεωπονία δημοσιεύτηκαν στο «Νεολόγο», ενώ υπήρξε τακτικός συνεργάτης στην αντιβενιζελική εφημερίδα «Φως», που εξέδιδαν ο Μάκης Αθανασίου και ο Θέμης Σωτηρίου.

Η λογοτεχνική του πλευρά καταγράφηκε με θαυμαστό τρόπο μέσα από τα έμμετρα σύντομα επιγράμμάτα του, κυρίως σατιρικής μορφής, στο «Ακαδημαϊκόν Ημερολόγιον» (1918).

Στα άρθρα αυτά κομψοτεχνήματα είναι χαρακτηριστική η χιουμοριστική γραφή, το ανάλαφρο και παιχνιδώδες ύφος που καταφέρνει με θαυμαστό τρόπο να αποτυπώσει το μέσο όρο της ποίησης δίνοντας μια αμεσότητα και έναν επικοινωνιακό χαρακτήρα. Έτσι στέκονται ένα βήμα πιο κάτω από τα έμμετρα αριστουργήματα, χωρίς να χάνουν στιγμή το σχολιαστικό πνεύμα τους. Ταυτόχρονα σκιαγραφούν ήθη και συμπεριφορές της εποχής, που σε ορισμένες περιπτώσεις παραμένουν επίκαιρες και χαρακτηρίζονται από μια ζη-

λευτή διαχρονικότητα.

ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΤΗ

Σαν είδε πια πως δεν μπορεί να ζήσει μοναχός του

παντρεύτηκε κι απέγινεν... άντρας της γυναίκας του!

ΣΕ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ ΡΗΤΟΡΑ

Κοιμάται εδώ, καθηγητής και ρήτωρ γλαφυρός

πέθανε απ'τον καϋμό του

πως δεν μπορούσε ν'απαγγείλη μοναχός τον επικήδειό του.

ΣΕ ΕΝΑΝ... ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ

Από πλευρίτη βρέθηκε νεκρός στην κάμαρά του

στα χέρια ακόμη να βαστά σφιχτά τα δράματά του.

ΣΕ ΜΙΑΝ ΓΥΑΛΑΤΗ

Στα γαλανά ματάκια σου τι θέλουν τα γυαλάκια;

Σε τέτοιον όμορφο ουρανό ταιριάζουν συνεφέκια;

Εσύ που βάζεις τα γυαλιά σ'όλη τη γειτονιά σου,

πως τώρα μόνη τάβαλες στα μάτια τα δικά σου;

ΣΕ ΜΙΑ ΠΙΑΝΙΣΤΑ

Πεθαίνει για τη μουσική, και νύχτα – μέρα τα κόκκαλα του πιάνου κοπανά.

Κι έτσι από μουσική πεθαίνει πέρα ως πέρα

κι όλη τη γειτονιά.

ΣΕ ΜΙΑ

Το φλογισμένο κατοικεί θέρους στα μάγουλά σου,

ενώ χειμώνας παγερός φωλιάζει στην καρδιά σου

Θ'αλλάξουν γρήγορα οι καιροί,

αγάπη μου στοχάσου

θάχης χειμώνα μάγουλα

και θέρους στην καρδιά σου.

Σ'ΕΚΕΙΝΗ

Που νάναι η ευθυμία σου η πρωτεινή ρωτάς στα γέλλοια λιγωμένη

Σαν να μην ξέρεις, άσπλαχνη μικρή, πως τη βαστάς

Μέσ'το μικρό λακκάκι σου, που ανοίγει όταν γελάς

στα ρόδινά σου μάγουλα, βαθιά – βαθιά θαμμένη

ΕΙΣ ΟΨΗΠΛΟΥΤΟΝ

Κομμός με γάντια και μονόκλ ποζάρει και Γαλλίζει

τις τελευταίες εντισιόν ο σνομπ φυλλομετρά.

Μα σαν τον βλέπω σοβαρό, νομίζω μελετά

πόσες σαρδέλες κάθε τόμος να τυλίγη.

ΕΙΣ ΜΑΚΑΡΟΝΟΦΑΓΟΝ

Όταν σε βλέπω φορτωμένο να περνάς

με μακαρόνια που καταβροχθίζεις μόνος,

γίνομαι ευθύς Μασίστας – Αδραχτάς

και να φωνάζω μούρχεται της γειτονιάς

Να, κ' ένας μάκαρ – όνος.

ΠΑΤΡΙΝΟΙ ΤΥΠΟΙ: Ο ΒΙΟΛΙΣΤΑΣ (!) ΣΠΥΡΟΣ

Αθάνατος, φάντασμα, σκιά

Μας κυνηγά και μας πετά στα ύψη από τη γη

αφού με μια του δοξαριά

άλλος Ορφεύς, τον Κέρβερο τον έτρεψε εις φυγή.

Μια παραλλαγή των επιγραμμάτων μας δίνει ο Χρυσός Εσπέρας μέσω των επιτυμβίων του, που διατηρούν το σατυρικό πνεύμα. Έμμετρες εικόνες καθαρές από γνωστά πρόσωπα της πατρικής κοινωνίας. Ξεχωριστό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι στίχοι του στα ακόλουθα «Επιτύμβια του Μέλλοντος», που στελεχώνουν το «Φιλολογικό Κοιμητήριο» του Ακαδημαϊκού Ημερολογίου:

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΜΑΣ

Σαν Κυπαρίσσι στη ζωή μάρμαρα είχε φρουρήσει

Το μάρμαρό του τώρα πειά φρουρεί ένα ...κυπαρίσσι.

Το συγκεκριμένο επιτύμβιο αναφέρεται στον πρόεδρο της Διοικούσας Αρχής της Νέας Ακαδημίας των Πατρών Νικόλαο Κυπαρίσση, γνωστό αρχαιολόγο, ρήτορα, ποιητή, καθηγητή της Φιλοσοφίας και των αρχαίων δραμάτων.

ΣΤΟΝ «ΚΟΥΝΟΥΠΑ»

Με τσάι μόνον μέθαγε και κάθε μια Ελληνίδα

και καρακάξα και γρηά την έβλεπε σελφίδα.

Μα τώρα πίνει το νερό της λήθης μονοκοπούτι,

χωρίς πειά να μας γίνεται... κουνούπι.

ΤΟΥ ΜΑΚ – ΑΘΑΝ

Στη «Λάσπη», ω κλάψε, Ιουδίθ, τον έχουν πεταμένο

αφού και τον «Παράδεισο» τον βρήκε «Κολασμένο».

Αναφέρεται στον εξαιρετικό δημοσιογράφο, εκδότη και λογοτέχνη Μάκη Αθανασίου, που ήταν γραμματέας της Νέας Ακαδημίας των Πατρών. Στο επιτύμβιο το «Ιουδίθ» αφορά στο δραματικό έργο που έγραψε, όπου είναι έκδηλη η ποιητική δύναμη του συγγραφέα.

ΤΟΥ ΤΑΚΗ ΣΗΜΗΡΙΩΤΗ

Μέσα στον Άδη τρέχει κι ωμέ
δεν βρίσκει μια γωνιά να ΄ξαστοσύνη.

Παντού τον κυνηγούνε ποιηταί
που έχει μεταφράσει.

ΤΟΥ ΤΕΛΗ ΤΟΥΡΝΑ

Ενθάδε Τέλης ο Τουρνάς

Μέσ' τον Παράδεισο εν σκηναίς δικαίων
ησυχάζει

Αφού μαρτύρησεν ο φουκαράς

Μόνο στη γη χρονογραφήματά του να διαβάζη.

Η αναφορά για τον θαυμάσιο αρθρογράφο, δημοσιογράφο, χρονογράφο του Νεολόγου Τέλη Τουρνά, που ήταν μέλος της Νέας Ακαδημίας των Πατρών.

Όπως γίνεται φανερό το 1918, χρονιά που γράφτηκαν τα παραπάνω δεν είχαν πεθάνει τα πρόσωπα που αναφέρονται. Αυτό άλλωστε γίνεται αντιληπτό εκτός από τις ημερομηνίες που έφυγαν από τη ζωή, και από τον τίτλο «Επιτύμβια του Μέλλοντος»... Πρόκειται λοιπόν για μια ξεχωριστή ευφυή σύλληψη του Χρυσού Εσπέρα με γερές δόσεις χιούμορ και παιχινώδους διάθεσης, αφού οι περισσότεροι στους οποίους αφιερώνονται τα επιτύμβια ήταν συνεργάτες του στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο.

Επιτύμβια όμως ο Χρυσός Εσπέρας έγρα-

ψε και για ανώνυμους, γνωστούς – άγνωστους τύπους της εποχής στην Πάτρα.

Ας πάρουμε μια ιδέα:

ΤΟΥ ΜΠΑΚΑΛΗ ΜΟΥ

Καθένας τη θανά του

ν' ακολουθήση τόλμησε γνωστός του μαγαζιού.

Και τώρα στο κορμί του

ας κλάψη η Αισχροκέρδεια με δάκρυα
...ρυζιού.

ΕΝΟΣ ΚΡΙΤΙΚΟΥ

Είδε ο Θεός τις κριτικές

πώχει καταχωρήσει

και τον επήρε βοηθό

για τη Μεγάλη Κρίσι.

ΕΙΣ ΣΥΖΥΓΙΟΝ

Γνωστός παντού ως σύζυγος πολύ πολύ
αγαθός

σ'όλη τη γη και στ' ουρανού τα πέρατα

αφού και στον Παράδεισον είναι
μοναδικός

άγγελος με τα...

Στο σημείο αυτό αναφέρεται πως όποιος βρει σωστά τη συνέχεια του στίχου κερδίζει ένα σώμα από το «Ακαδημαϊκόν Ημερολόγιο». Εμείς σήμερα θα στέλναμε την προσθήκη «...μεγάλα κέρατα» ελπίζοντας να κερδίζαμε στον ιδιόμορφο αυτό διαγωνισμό.

Ολοκληρώνοντας την αναφορά μου στην αξιομνημόνευτη λογοτεχνική αυτή πλευρά του Χρυσού Ευελπίδη από το πέρασμά του στην Πάτρα, προκειμένου να σκιαγραφηθεί με μεγαλύτερη πληρότητα η πολυσχιδής φυσιογνωμία του καλό θα ήταν να έχουμε μια γενικότερη εικόνα της ζωής του.

Γεννημένος στην Κωνσταντινούπολη το 1895, σπούδασε μηχανικός – γεωπόνος στα πανεπιστήμια του Γκρινιόν και του Μονπελιέ της Γαλλίας παίρνοντας το πτυχίο το 1916. Εν συνεχεία σπούδασε Νομικά και Πολιτικές Επιστήμες στο Πανεπι-

στήμιο Αθηνών, όπου έγινε διδάκτορας των Πολιτικών Επιστημών. Έγινε και καθηγητής Αγροτικής Νομοθεσίας και Πολιτικής στην Πάντειο μέχρι το 1952. Μάλιστα το διάστημα 1944 – 1946 ήταν πρόεδρος του Δ.Σ της Παντείου, δηλαδή πρύτανης. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε ότι ο συμπολίτης ποιητής Δημήτρης Κάββουρας τον είχε καθηγητή στο μάθημα «Εισαγωγή στις Κοινωνικές και Οικονομικές Επιστήμες» το 1950 στο πρώτο έτος της Παντείου, επί πρυτανείας του κατοπινού Προέδρου της Δημοκρατίας Μιχάλη Στασινόπουλου. Όπως μας λέει ο κ. Κάββουρας «ήταν ένας ευγενής άνθρωπος, ευθυτενής, λεπτός με χρυσά γυαλιά». Από το 1954 διετέλεσε καθηγητής της Γεωργικής Οικονομίας και Αγροτικής Πολιτικής στην Ανωτάτη Γεωπονική Σχολή Αθηνών και πρύτανης της σχολής τη διετία 1964 – 65.

Σημαντική ήταν και η ανάμιξη του με την πολιτική αφού από το 1925 έως το 1927 ήταν γενικός γραμματέας του υπουργείου Γεωργίας, από το 1933 έως το 1935 και από το 1951 έως το 1952 βουλευτής Έβρου, από το 1945 έως το 1946 υπουργός Γεωργίας στην κυβέρνηση του Θεμιστοκλή Σοφούλη – σε μια περίοδο ιδιαίτερα τεταμένη λίγο πριν αρχίσει ο Εμφύλιος Πόλεμος – και το 1951 – 52 υπουργός Οικονομικών στην κυβέρνηση του Νικόλαου Πλαστήρα.

Η συγγραφική του δραστηριότητα εκτενής και ποικίλη. Το 1935 εξέδωσε το περιοδικό «Αγροτική Οικονομία», όπου κυκλοφορούσε μέχρι το 1967. Έγραψε πλήθος άρθρων στον καθημερινό και περιοδικό τύπο και 25 σημαντικά βιβλία (κάποια εκδόθηκαν στη Γαλλία). Από τα βιβλία του στα ελληνικά αναφέρουμε: «Η γεωργική κρίσις» (1931), «Θεωρία και πράξεις αγροτικής πολιτικής» (1934, 2 Τόμοι), «Το εθνικόν εισόδημα» (1935), «Αι Αγροτικά Ασφαλίσεις» (1936), «Εισαγωγή εις τας κοινωνικάς επιστήμας» (1937), «Ο ηλεκτρισμός εις την ύπαιθρον» (1943), «Η Γεωργία της Ελλάδος» (1944), «Ουτοπίες και

πραγματικότητα» (1945), «Οικονομική και Κοινωνική Ιστορία της Ελλάδος» (1950), «Αγροτική Πολιτική» (1956), «Πολιτισμός και Πολιτισμοί» (1956), «Γεωργική Οικονομική» (1957), «Ινδία, Ιαπωνία, Κίνα» (1960), «Ο Αριστοφάνης και η εποχή του» (1962), «Πλάτων και Αριστοφάνης», «Αρχαϊκά Τρίπτυχα», «Η ανασυγκρότηση της Ελλάδας και το σχέδιο Μάρσαλ», «Αι φυσικαί συνθήκαι της γεωργικής παραγωγής», «Σκέψεις επί της οικονομικής» κ.ά. Τέλος το 1972 μετά το θάνατο του εκδόθηκε βιβλίο με τίτλο «Χρυσός Ευελπίδης. Γράφουν για τον άνθρωπο και το έργο του». Μια αφιερωματική έκδοση, που με ταξί των άλλων γράφει και ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος.

Όπως γίνεται εμφανές από τους τίτλους των βιβλίων, τα ενδιαφέροντά του κάλυπταν ένα ευρύτατο φάσμα οικονομικού, κοινωνιολογικού, γεωργικού και λογοτεχνικού περιεχομένου. Ο Χρυσός Ευελπίδης πέθανε στην Αθήνα το 1971 σε ηλικία 76 ετών. Αναμφίβολα μια πολύ δυναμική παρουσία στη ζωή της Ελλάδος, που άφησε τα δημιουργικά της ίχνη και στην πόλη μας.

100 χρόνια κινηματογράφος στην Πάτρα

Σαν μια ταινία που κράτησε έναν αιώνα

Γράφει ο Ανδρέας Τσιλίδας

Το να διηγηθείς την ιστορία μιας τέχνης, ενός επαγγέλματος, ενός κινήματος ή μιας οικογένειας είναι μια θεωρητικά εύκολη υπόθεση στο βαθμό που εξαρτάται από ένα σωστά ενημερωμένο αρχείο και μερικές συζητήσεις με ανθρώπους που υπήρξαν οι πρωταγωνιστές της.

Όταν, όμως, είσαι ο πρώτος που καταπιάνεται με αυτό τὸ αντικείμενο και μάλιστα σε μια πόλη που διατηρεί πολλά και καλά κρυμμένα μυστικά, τότε η διήγηση γίνεται δύσκολη, σε βαθμό που μπορεί ακόμα και να σε αποτρέψει.

Ο Γιάννης Μουγγολιάς δεν υπήρχε περίπτωση να κάνει πίσω. Η καταγραφή του παρελθόντος με τρόπο συναισθηματικά φορτισμένο είναι, άλλωστε, τρόπος ζωής. Έτσι το βιβλίο του «100 χρόνια κινηματογράφος στην Πάτρα» μοιάζει τελικά πολύ φυσιολογικό σαν εξέλιξη.

Πρόκειται να κυκλοφορήσει σε λίγες μέρες με τη φροντίδα και την πολύτιμη συμπαράσταση της Κινηματογραφικής Λέσχης Πάτρας κι έρχεται όχι μόνο για να καλύψει ένα σημαντικό κενό, αλλά και για να μας θυμίσει ότι ίσως δεν πρέπει να δεχόμαστε τόσο εύκολα τη δραματική μείωση των κινηματογραφικών αιθουσών της πόλης, γιατί η τέχνη του σινεμά έχει στην Πάτρα μια ιστορία αρκετά αξιοπρόσεκτη.

Το βιβλίο διατρέχει τον εικοστό αιώνα ανά δεκαετία συνδέοντας κάθε εποχή με τις

αίθουσες της πόλης, τα έργα που προβλήθηκαν, τους σκηνοθέτες και τους παραγωγούς που δραστηριοποιήθηκαν.

Αποκαλύπτει συχνά δραματικές στιγμές, υπενθυμίζει ξεχασμένα περιστατικά, στέκεται στους ανθρώπους που έβαλαν και την ψυχή τους για να δουν οι Πατρινοί ανεπανάληπτες παραγωγές και φτάνει έτσι στο παρόν, παρακολουθώντας την Πάτρα να έχει μονοψήφιο αριθμό αιθουσών, αλλά ταυτόχρονα μια εξαιρετικά δραστήρια Κινηματογραφική Λέσχη και ένα κοινό που σε ορισμένες περιπτώσεις αποδεικνύεται απρόβλεπτο.

Η ανάγνωση της διήγησης του Γιάννη Μουγγολιά δε θα προσελκύσει μόνο τους ρέκτες ή όσους συνέδεσαν τὸ ὄνομά τους με την ιστορία του κινηματογράφου. Θα είναι για πολλούς ακόμα μια ευχάριστη έκπληξη...

Ο κινηματογράφος «ΑΣΤΥ» στην Πλατεία Όλγας, που από το 1943 έως το 1995 ανελλιπώς συντρόφευσε γενιές Πατρινών.

Ενταύθα

Του Σταύρου Τσιτσιρίδη*

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών διοργανώνει την Άνοιξη που διανύουμε σειρά ακαδημαϊκών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων που απευθύνονται όχι μόνον στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας αλλά και σε όλους τους πολίτες των Πατρών.

Οι εκδηλώσεις αυτές, για τις οποίες ο αναγνώστης έχει τη δυνατότητα να ενημερωθεί με πληρότητα από τις στήλες του φιλόξενου περιοδικού που κρατά στα χέρια του, εκφράζουν τον πολύμορφο χαρακτήρα του Τμήματος και αντανακλούν —θέλουμε να ελπίζουμε— το επιστημονικό επίπεδο και τις δυνατότητες του ύστερα από (περίπου) δέκα δύσκολα χρόνια λειτουργίας. Συμπίπτουν, με άλλα λόγια, με την είσοδο του Τμήματος στην περίοδο ενηλικίωσής του, αλλά δεν έχουν επετειακό χαρακτήρα. Αποτελούν την αρχή και θα επιδιώξουμε να υπάρξει —αδιάλειπτη, ει δυνατόν— συνέχεια.

Το εύρος των εκδηλώσεων είναι θεματικά εκτενές: η θεατρική δημιουργία αλλά και η επιστημονική μελέτη αυτής της δημιουργίας· η θεατρική γραφή αλλά και η θεατρική πράξη· το θέατρο αλλά και ο κινηματογράφος. Εξίσου ευρύ είναι και το χρονικό άνωμα που καλύπτουν οι εκδηλώσεις: το αρχαίο Θέατρο (κυρίως η κωμωδία και η αριστοτελική θεωρία), ο Σαίξπηρ (ιδιαίτερα το πρόβλημα της μετάφρασής του στη γλώσσα μας) αλλά και σύγχρονοι δημιουργοί, όπως ο Πάυλος Μάτεσις, ο Ανδρέας Στάικος, ο Μιχαήλ Μαρμαρινός, ο Θόδωρος Τερζόπουλος και η Αντουανέτα Αγγελίδη.

Η διοργάνωση των εκδηλώσεων αυτών δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την στήριξη δύο φορέων προς τους οποίους εκφράζουμε και εδώ τις ιδιαίτερες ευχαριστίες μας: το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Ίδρυμα Τοπάλη. Και επειδή όλοι μας ξεχνάμε συνήθως ότι πίσω από τους θεσμούς, τα όργανα και τα ιδρύματα υπάρχουν συγκεκριμένα πρόσωπα, θα ήθελα να ευχαριστήσω ονομαστικά δύο ανθρώπους για την εν-

θάρρυνση που μας έδωσαν: τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πατρών καθηγητή Ν. Ζούμπο καθώς και τον καθηγητή Ηλ. Κούβελα που μετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος Τοπάλη.

Η προσπάθειά μας προέρχεται από ανθρώπους που ζουν, εργάζονται και αγαπούν την Πάτρα και απευθύνεται, όπως αναφέραμε ήδη, σε όλους τους πολίτες της Πάτρας που ενδιαφέρονται για το θέατρο και τον κινηματογράφο. Ελπίζουμε να υπάρξει η αναμενόμενη ανταπόκριση —οι πρώτες ενδείξεις είναι ιδιαίτερα θετικές— και ευελπιστούμε ότι στο μέλλον, σε συνεργασία με φορείς όπως είναι ο Δήμος και το ΔΗ.Π.Ε.ΘΕ της Πάτρας, θα μπορέσουμε να συνεχίσουμε και να διευρύνουμε την προσπάθειά μας αυτή.

Υ.Γ. Στο (παράλογο) «θέατρο των επιχειρήσεων» δεν μπορεί φυσικά να αντιτάξει κανείς το πραγματικό θέατρο. Η διάκριση όμως μεταφοράς και κυριολεξίας, θεάματος και πραγματικότητας: αυτή είναι ίσως όσο ποτέ αναγκαία!

* Αναπληρωτής Καθηγητής
Πρόεδρος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών

Μιχαήλ Μαρμαρινός

«Το θέατρο είναι
ένα μηχάνημα...»

Τον περασμένο Μάρτιο πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Πατρών από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών το σεμινάριο «Η σκηνοθεσία ως δραματουργία» του οποίου την επιμέλεια είχε ο Μιχαήλ Μαρμαρινός. Το περιεχόμενο του ήταν πρακτικό —βιωματικό. Αφορμή ήταν για να συναντήσουμε τον Μιχαήλ Μαρμαρινό και να συζητήσουμε μαζί του: Για το σεμινάριο, το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στην Πάτρα, τον «Εθνικό Ύμνο» την παράστασή του που μόλις τελείωσε την καριέρα της στην Αθήνα, αλλά και το θέατρο γενικότερα...

Συνέντευξη στην Άννα Ρεσβάνη

**Καταρχήν μιλήστε μου για το σεμινάριο αυτό.
«Η σκηνοθεσία ως δραματουργία»...**

Δεν μπορώ να πω πολλά, γιατί δεν ξέρω από που να αρχίσω. Μέσα από τα θεμέλια στοιχεία υποκριτικής που περνάνε από αυτό το εργαστήριο, περνά και μια μορφή δημιουργίας κειμένου. Νομίζω ότι είναι μια εξαιρετική πρωτοβουλία του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, για μια εκπαιδευτική εκδήλωση η οποία βε-

βαίως αναφέρεται στο πανεπιστήμιο, αλλά δεν περιορίζεται μόνο σ'αυτό. Είναι μια ανοικτή δυνατότητα ακόμα και για ανθρώπους της πόλης με την οποία σχετίζεται, την Πάτρα, αφού λαμβάνει χώρα σε αυτήν, τόσο για φοιτητές, όσο και για ανθρώπους από άλλες πόλεις όπως την Αθήνα που εκδήλωσαν ενδιαφέρον.

Ποια είναι η εντύπωση που έχετε για το θέατρο

στην Πάτρα αλλά και το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στην πόλη;

Έχω μια ιδιαίτερη αδυναμία στο Θεατρικών Σπουδών της Πάτρας. Υποκειμενική, ίσως και λίγο προκατειλημμένη. Μ' αρέσει εδώ το τμήμα, όπως μ' αρέσει και το πανεπιστήμιο, έτσι όπως είναι η τοποθεσία στην οποία βρίσκεται, προνομιούχο πολύ. Σήμερα έχουν όλοι τη διάθεση να βοηθήσουν ώστε να δώσει τους καρπούς που μπορεί να δώσει και να ενεργοποιήσει τις δυνατότητες των ανθρώπων που σπουδάζουν σε αυτό να αναπτυχθούν. Ας πούμε ότι και το σεμινάριο αυτό είναι ένα άνοιγμα, δίνει μια δυνατότητα να συνδεθεί το τμήμα με το Θέατρο της Πάτρας. Γιατί δεν έχει γίνει ακόμα συνείδηση στον κόσμο, ποια είναι η σημασία του πανεπιστημίου σε τομείς γνώσεως όπως είναι η τέχνη, το θέατρο. Νομίζουμε ότι η τέχνη δε σπουδάζεται.

Σε ό,τι αφορά στην πόλη γενικότερα, πρέπει να επιμένουμε στις ιδιαιτερότητές που έχει κάθε περιοχή. Σε μια πόλη με Πανεπιστήμιο και με τμήμα Θεατρικών Σπουδών, η θεατρική παράσταση είναι η κορυφή του παγόβουνου στη θεατρική της παράδοση. Αυτό το απέδειξε παλαιότερα η Μάγια Λυμπεροπούλου, η οποία δημιούργησε ένα θέατρο απαιτήσεων, χωρίς να κάνει κανενός είδους παραχωρήσεις. Πολύ τολμηρή κίνηση αλλά πέτυχε...

Προτιμάτε να σκηνοθετείτε ή να παίζετε;

Μου αρέσουν και τα δύο, απλώς δε μ' αρέσει να τα κάνω συγχρόνως.

Ποιο είναι το πιο ασφαλές; Ή μήπως δεν υπάρχει ασφαλές στην τέχνη;

Πολύ σωστά το είπατε, άλλωστε όταν γίνεσαι θεράπων της τέχνης, δεν είναι η ασφάλεια που επιζητείς. Το καθένα από αυτά τα δύο ενέχει άλλης τάξεως κινδύνους, άρα και άλλης τάξεως γοητεία και ευχαρίστηση. Απλώς, αν θέλετε, η σκηνοθεσία έχει πιο πολλά βάρη στο κεφάλι. Είναι φορές που αισθάνομαι, όταν συμμετέχω ως ηθοποιός σε μια παράσταση, μεγάλη πολυτέλεια επειδή έχω ένα αντικείμενο προσοχής, ενώ ως σκηνοθέτης έχω να αντιμετωπίσω πολλά πράγματα μαζί.

Ποιος είναι ο πιο σημαντικός ίσως ρόλος που έχετε

τε υποδυθεί και σημάδεψε τη ζωή σας;

Νιώθω ότι έχω μάθει πράγματα για τη ζωή μου είτε μέσα από τους ρόλους ως ηθοποιός είτε ως σκηνοθέτης. Το θέατρο είναι ένα μηχανήμα για να καταλάβεις τη θέση σου στον κόσμο. Έτσι με ενδιαφέρει, αλλιώς δε θα το έκανα. Δεν ξεκίνησα με αυτό το βαθμό αυτογνωσίας από την αρχή αλλά στην πορεία σε οδηγεί το ίδιο το πράγμα προς τα 'κει. Είναι ένα μηχανήμα να καταλαβαίνεις τον άλλον, την κοινωνία, την ιστορία, να καταλαβαίνεις που πας ή που δεν πας, ποιος είσαι λίγο.

Λέμε συνήθως ότι υπάρχουν ταλαντούχοι ηθοποιοί. Ταλαντούχο κοινό θα μπορούσε να υπάρξει;

Ναι βέβαια. Ταλαντούχο είναι το κοινό το οποίο τυγχάνει να βρεθεί σε μια παράσταση, να συνυπάρξει και να βρίσκεται σε μια διάθεση να εμπλακεί και το ίδιο. Να είναι ανοιχτό. Όταν είναι ανοιχτό, ανοίγει και το θέαμα και ο ηθοποιός. Με αυτή την έννοια υπάρχει ταλαντούχο κοινό. Ας πούμε ότι είναι μια συγκυρία που όποτε συμβαίνει, είναι ευτυχής για όλους.

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου το κοινό ήταν πάρα πολύ απόμακρο και δεν άφηνε τίποτα να περάσει κάτω;

Βεβαίως, πάρα πολύ συχνά. Υπάρχουν τέτοιες μέρες, αλλά η συχνότητα που εμφανίζεται αυτό κάτι δηλώνει. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι ιδιαιτερότητες του κοινού ποικίλουν από μέρα σε μέρα. Η Παρασκευή και το Σάββατο συνήθως είναι από τις πιο κλειστές μέρες σε σχέση με το κοινό.

Θέλετε να πείτε ότι έρχονται πιο προετοιμασμένοι στο να μείνουν απαθείς;

Ναι, γιατί νομίζω αυτές τις μέρες η έννοια «πάω στο θέατρο» έχει ένα χαρακτήρα μιας περισσότερο κοσμικής – κοινωνικής εκδήλωσης και λιγότερο μιας ουσιαστικής ανάγκης. Αυτό βέβαια το λέω ως διαπίστωση και όχι ως χαρακτηρισμό. Το ενδιαφέρον με το κοινό είναι ότι είναι απρόβλεπτο.

Η πρώτη φορά που βρεθήκατε πάνω στη σκηνή, πώς ήταν;

Αισθάνομαι ότι είναι πολλές οι πρώτες φορές που βρέθηκα πάνω στη σκηνή, δεν είναι μία μόνο... Είναι

ωραία. Την πρώτη δεν την κατάλαβα τόσο πολύ, φαίνεται δεν είχα συνείδηση του κινδύνου στον οποίο βρισκόμουν.

Θα μπορούσε η τέχνη του θεάτρου να θεραπεύσει τον άνθρωπο, να παίξει ένα ρόλο ψυχοθεραπευτικό;

Βεβαίως όχι μόνο το θέατρο, η τέχνη γενικότερα. Το θέατρο έχει μια δυνατότητα παραπάνω. Καταρχήν στηρίζεται στο εδώ και στο τώρα, το βίωμα είναι πιο ισχυρό γιατί είναι πιο άμεσο. Έχει το απελευθερωτικό της συνύπαρξης. Και στον κινηματογράφο υπάρχει συνύπαρξη, αλλά αυτή η σιωπή και η σκοτεινιά, η σιωπηλότητα της αίθουσας έχει μιας άλλης τάξης ποιότητα δεν είναι ίδια με αυτή του θεάτρου.

Αναφορικά με το θέατρο, τον κινηματογράφο και την τηλεόραση, ποιο είναι αυτό που θα αφήνατε και ποιο αυτό που θα κρατούσατε;

Θεωρώ ότι ζούμε μια εποχή όπου επιτέλους αυτά τα μέσα έχουν τη δυνατότητα να ανοίξουν διάλογο μεταξύ τους, αρκεί να μην μπερδεύουμε το ένα με το άλλο. Τότε μπορούμε να παράγουμε αγγέλους. Δεν νομίζω ότι υπάρχει κάτι που μπορεί να αντικαταστήσει κανένα από τα τρία είδη. Μ' αρέσουν και τα τρία είδη, έστω κι αν εγώ δουλεύω κυρίως στο θέατρο.

Ποιοι άνθρωποι στην καλλιτεχνική σας πορεία απεδείχθησαν «φάροι», αν μπορούμε να τους χαρακτηρίσουμε έτσι;

Προτιμώ να μην τους κατονομάσω, αλλά θέλω να πω ότι υπάρχουν δυο μορφές εκπαίδευσης. Υπάρχει η ενεργητική, που πηγαίνεις κάπου και μαθαίνεις κάτι και έχει ένα σωρό ανθρώπους που μπορούν να σου φανούν πραγματικά χρήσιμοι και φωτεινοί. Και υπάρχει η έμμεση εκπαίδευση, η παθητική, για παράδειγμα σε μια θεατρική παράσταση, στο σινεμά στην τηλεόραση. Για τη δική μας δουλειά αυτή η μορφή είναι μεγάλης σημασίας, συνεπώς είναι πάρα πολλοί άνθρωποι, οι οποίοι υπήρξαν φάροι φωτεινοί για μένα.

Τι σημαίνει για σας επιτυχημένη θεατρική παράσταση;

Νομίζω όταν οι προθέσεις της με τα αποτελέσματά της βρίσκονται σε αναλογία ένα προς ένα. Αυτό δεν είναι απαραίτητα συνυφασμένο με αυτό που θα λέγαμε εμπορική επιτυχία μιας παράστασης. Μπορεί

να συμβεί αλλά δεν είναι απαραίτητο.

Έχετε σίγουρα παρακολουθήσει παραστάσεις ως θεατής. Πώς νοιώθετε, ταυτίζεστε με κάποιον ρόλο ή μένετε αγνός θεατής;

Νομίζω ότι ένας δεικτής για την επιτυχία μιας παράστασης ακόμα και της παράστασης την οποία εσύ έχεις σκηνοθετήσει, είναι το να σε καθιστά θεατή αγνό. Εκεί φαίνεται αν σε έχει κερδίσει πραγματικά, εκτός κι αν είσαι ειδικός θεατής, όπως εμείς, δηλητηριασμένοι από τους μηχανισμούς του επαγγέλματος.

Τα σχέδιά σας για το μέλλον;

Το πιο άμεσο είναι η παράσταση «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», η οποία είχε ανεβεί και πέσει, αλλά τώρα βρίσκεται σε μια πιο ολοκληρωμένη μορφή. Θα παρουσιαστεί μετά το Πάσχα στο θέατρο Θησείων, είναι ο χώρος όπου παρουσιάστηκε και ο «Εθνικός Ύμνος».

Πώς ήταν η εμπειρία της συγγραφής του «Εθνικού ύμνου»;

Ο Εθνικός Ύμνος αποτελεί ένα πολύ καλό παράδειγμα της λειτουργίας του σεμιναρίου που αναφέραμε πιο πριν. Δεν είναι καθαρά θέμα συγγραφής, ενέχει βέβαια πολλά κομμάτια τα οποία έγραφα εγώ, αλλά πιο πολύ είναι το αποτέλεσμα μιας ομαδικής διαδικασίας.

Ολοκληρώνοντας, αν αυτή τη στιγμή δεν ήσασταν σε αυτή τη συνέντευξη, που θα βρισκόσασταν αυτή την ώρα;

Θα μιλήσω συμβολικά... θα ταξιδεύαμε. Όπως και θα πράξουμε.

Καλό σας ταξίδι λοιπόν. Σας ευχαριστώ πολύ.

Στον κόσμο του φανταστικού με έργα

«Α Ν Ο Ι Χ Τ Α»

Στις 8 Μαΐου στο «Ιντεάλ» το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών και το «δ» παρουσιάζουν ένα αφιέρωμα στο κινηματογραφικό έργο της Αντουανέττας Αγγελίδη.

Η κινηματογραφική πλευρά των ανοιξιάτικων εκδηλώσεων του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών θα φιλοξενηθεί στο «Ιντεάλ». Την Πέμπτη 8 Μαΐου διοργανώνεται ένα αφιέρωμα στο κινηματογραφικό έργο της Αντουανέτας Αγγελίδη.

Μια από τις πιο χαρακτηριστικές φωνές των τελευταίων δύο δεκαετιών του ελληνικού σινεμά θα βρεθεί στην Πάτρα για να παρακολουθήσει μαζί με τους φοιτητές του Τμήματος και το κοινό, τρεις από τις ταινίες της και φυσικά να συζητήσει γι' αυτές, αλλά και για τον κινηματογράφο γενικότερα.

Γεννημένη στην Αθήνα, η Αντουανέτα Αγγελίδη ξεκίνησε τη διαδρομή της στο χώρο της τέχνης με μαθήματα ζωγραφικής πλάι στον Πάνο Σαραφιανό και τη Βάσω Κατράκη, συνέχισε στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο από όπου πήρε το δίπλωμα του Αρχιτέκτονα Μηχανικού, ενώ αμέσως μετά ακολούθησε η ενασχόληση με τον κινηματογράφο. Σπούδασε στο Παρίσι σκηνοθεσία, μοντάζ και σημειολογία, ενώ αυτή την περίοδο διδάσκει «Φιλμική Ανάλυση» και «Ελληνικό Κινηματογράφο» στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών.

Έχει σκηνοθετήσει τρεις ταινίες μικρού μήκους, δύο ντοκιμαντέρ, τέσσερις ταινίες μεγάλου μήκους, ενώ έχει στο ενεργητικό της και πέντε εκθέσεις με έργα ζωγραφικής αλλά και εγκαταστάσεις. Κοινός τόπος στις πιο πολλές από τις δουλειές της, η τοποθέτησή της στο χώρο της μεταρεαλιστικής τέχνης, αφήνοντας επίτηδες αρκετές ανοικτές πόρτες ανάμεσα στην εικαστική δράση και το σινεμά.

«Η πρόθεσή μου είναι να κάνω «ανοιχτά» έργα», λέει η ίδια. «Αυτό παράγει μια εμπειρία που απαιτεί τη διαθεσιμότητα του θεατή, την επιθυμία του όχι μόνο να ανακαλύψει την ταινία, αλλά και να την εφεύρει...».

Στο «Ιντεάλ» οι ταινίες που θα προβληθούν είναι ο «Τόπος» (1985), οι «Ωρες» (1995) και η πιο πρόσφατη «Κλέφτης ή Πραγματικότητα» (2001). Το αφιέρωμα θα ξεκινήσει στις 5.30 το απόγευμα, οι προβολές θα ολοκληρωθούν περίπου στις 10 το βράδυ, ενώ αμέσως μετά θα ξεκινήσει η συζήτηση του κοινού με τη σκηνοθέτιδα.

ΤΟΠΟΣ

(1985, Έγχρωμο, 83')

Πρελούδιο – Η Στιγμή – Το Πένθος – Το Παιχνίδι

Το μικρό θέατρο του σώματος. Μια γυναίκα γεννά και πεθαίνει. Τη στιγμή του θανάτου της, το πρόσωπό της σκορπάει και παίρνει τις όψεις όσων την παραστέκουν. Μια κατάβαση.

ΩΡΕΣ

(1995, Έγχρωμο, 83')

Λάθος Αφιέρωση – Δεν θα Ξεφύγεις – Εγώ ή Μη – Τα άκουσα σ' ένα όνειρο το '75

Η μνήμη ως κατασκευή και ως εσωτερικός παλμός. Μια γυναίκα στα όρια της αυτοκτονίας ξαναζεί τη ζωή της, την ανασυνθέτει και ελευθερώνεται. Από τη βίαιη εξάρτηση στην αποδοχή του προσωπικού βλέμματος.

ΚΛΕΦΤΗΣ Ή Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

(2001, Έγχρωμο, 83')

Το Δίχτυ – Ζάρια – Βούληση

Η πολλαπλότητα της πραγματικότητας και η συνείδηση της θνητότητας. Τρεις εκδοχές μιας και μόνης ημέρας. Τρεις χαρακτήρες παγιδευμένοι σε παράλληλα σύμπαντα. Η εισβολή του Κλέφτη θα τους ενώσει. Η μυστική αλληλεγγύη της ανθρώπινης κατάστασης.

Το πρόγραμμα της Άνοιξης

Έχοντας κάνει την αρχή με τα δύο σεμινάρια, του Μιχαήλ Μαρμαρινού στην Πάτρα και του Θόδωρου Τερζόπουλου στην Αθήνα, το πρόγραμμα των ανοιξιάτικων εκδηλώσεων του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών, φιλοδοξεί να δημιουργήσει ένα καλό προηγούμενο.

Εκτός από τα δύο σεμινάρια και το αφιέρωμα στο κινηματογραφικό αφιέρωμα της Αντουανέτας Αγγελίδου, οι υπόλοιπες εκδηλώσεις, ανά θεματικές ενότητες, έχουν ως εξής:

Α. Σύγχρονοι Έλληνες θεατρικοί συγγραφείς μιλούν για τη θεατρική γραφή

1. ΠΑΥΛΟΣ ΜΑΤΕΣΙΣ
2. ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΤΑΙΚΟΣ

Β. Διαλέξεις

Γ. Μ. ΣΗΦΑΚΗΣ, Καθηγητής του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης:

«Η αριστοτελική κάθαρσις με απλά λόγια».

Ι. ΤΑΙΦΑΚΟΣ, Καθηγητής των Λατινικών Γραμμάτων, Κοσμήτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου: «Ο Καρχηδόνιος του Πλαύτου και τα σύγχρονα ιστορικά γεγονότα του ελληνικού χώρου».

ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΣΑΚΜΑΚΗΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου:

«Παρωδία και κριτική στις Θεσμοφοριάζουσες του Αριστοφάνη».

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΓΚΟΥΡΕΛΗ, μεταφράστρια – Πρόεδρος του Ελληνικού Κέντρου του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου:

«Προβλήματα μετάφρασης του θεατρικού λόγου: η περίπτωση των θεατρικών έργων του Σαίξπηρ».

Γ. Παραστάσεις, θεατρικά δρώμενα και κινηματογραφικές προβολές

15 Μαΐου. «Κάθε φορά που ... (μια αντρική υπόθεση)». Παράσταση της Θεατρικής Ομάδας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών υπό την εποπτεία του σκηνοθέτη Νικου ΔΙΑΜΑΝΤΗ.

«Μορφές από τον Θηβαϊκό κύκλο» (Βάκχες / Οιδίππου τύραννος). Θεατρικό αναλόγιο με τον ηθοποιό και καθηγητή της Σχολής του Εθνικού Θεάτρου ΚΩΣΤΑ ΚΑΣΤΑΝΑ.

Ε. Ενημερωτική Εκδήλωση

Παρουσίαση της βάσης δεδομένων και του ερευνητικού προγράμματος του Κέντρου Μελέτης του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος «ΔΕΣΜΟΙ» σχετικά με τις παραστάσεις αρχαίου δράματος (επαγγελματικές και σχολικές) στη Νεώτερη Ελλάδα.

Το λόγο έχει ο ποιητής

Οι περισσότεροι απ' όσους έχουν ερωτηθεί γιατί γράφουν, έχουν δώσει την εξής βιαστική, θα έλεγα, απάντηση: Γράφω για να εκφράσω τις ανησυχίες μου, γράφω για να εκδηλώσω τα συναισθήματα μου, γράφω για να εκτονωθώ. Αναρωτιέται, λοιπόν, κανείς: Αυτοί που δεν γράφουν, σημαίνει πως έχουν τακτοποιήσει τα πάντα στη ζωή τους; Δεν προβληματίζονται; Δεν αγωνιούν για κάτι και, κατά συνέπεια, δεν έχουν για ποιο πράγμα να μιλήσουν; Κι ακόμα, όλοι όσοι έχουν κάτι που τους κατατρέπει, αναζητούν οπωσδήποτε διέξοδο στο γράψιμο;

Του Δημήτρη Θ. Κάβουρα

Ούτε το ένα συμβαίνει ούτε το άλλο. Βέβαιο είναι πως γράφουν όσοι αισθάνονται μια εσωτερική παρόρμηση και, προπαντός, εφόσον το γράψιμο είναι η έμφυτη κλίση τους, ο τρόπος που τους έχει δοθεί να εκφράζονται. Τότε μάλιστα: το γράψιμο αποτελεί διέξοδο. Κατά τα άλλα, κανένας δεν αποφασίζει να γράψει – ακόμα κι αυτός που έχει αυτό το χάρισμα – με την ευκολία που αποφασίζει να σκαλίσει τον κήπο του ή ν' απαντήσει σε μια επιστολή. Ανησυχίες και προβλήματα έχει όλος ο κόσμος. Ακόμα και ο πιο μακάριος άνθρωπος έχει κάτι να πει. Στο γράψιμο όμως, καταφεύγει κανείς όχι από σκοπιμότητα, αλλά ωθούμενος από τον ίδιο τον εαυτό του οπότε γίνεται ανάγκη γι' αυτόν που του έχει δοθεί αυτή η χάρη. Και δεν γράφει, όποιος γράφει, για να λυτρωθεί από κάποιο βάρος. Με το να γράφει όμως – γράφοντας – ξαλαφρώνει.

Το γράψιμο, ως εκ τούτου, λειτουργεί ως αυτοσκοπός. Δεν τίθεται σαν στόχος από τον εραστή της ποίησης, πηγάζει αυθόρ-

μητα – όχι όμως μηχανικά – σαν εσωτερική – αισθητική – αντίδραση προς μια πρόκληση. Ο ποιητής που έχει κατακτήσει ένα βαθμό αυτογνωσίας, δεν παραδίδεται αβασάνιστα στον αυθορμητισμό του. Ξέρει να διαχωρίζει το ορμώμετο από την τέχνη, την ανάγκη εκτόνωσης από τη μορφή έκφρασης. Κι αν είναι αδύνατο να γράψει κανείς, αν αυτό δεν του έχει δοθεί και δύσκολο να αντισταθεί στην έμφυτη ροπή προς το γράψιμο, δεν πρέπει να νομίζουμε πως ο ποιητής ενεργεί σαν υποχείριο της ίδιας του της φύσης. Γράφοντας έχει τη συναίσθηση πως ισορροπεί τις τάσεις που μέσα του υπάρχουν, πως συμφιλιώνεται με τον εαυτό του. Και το κάνει ελεύθερα. Τέχνη σημαίνει υπέρβαση της φυσικής αναγκαιότητας.

Δεν πρέπει όμως να νομίζουμε πως η ελευθερία είναι που οδηγεί στην επιλογή της ποίησης ως μέσου έκφρασης. Μπορεί κάποιος να προβληματισθεί αν θα σπουδάσει χορό ή μουσική, ένα όργανο έγχορδο ή πνευστό – κι αυτό μέσα στο

πλαίσιο κάποιας ροπής προς κάτι απ' όλα — γιατί θα ξεκινήσει με οδηγό ένα δάσκαλο που θα τον μάθει την τέχνη που θα επιλέξει. Στην περίπτωση, όμως, της ποιήσης αυτό δεν μπορεί να συμβεί. Ο ποιητής ξεκινάει μόνος και συνεχίζει μόνος. Βέβαια και στις άλλες τέχνες τα πράγματα δεν είναι καθόλου εύκολα. Για όλες όμως υπάρχει μια διαδικασία μάθησης. Η καλλιέργεια του ποιητικού λόγου ακολουθεί άλλο δρόμο πιο μοναχικό.

Θεωρητικά, αυτός που έχει «χρισθεί» ποιητής, κουβαλάει μέσα του τα ποιήματα που πρόκειται να γράψει κάποτε...στο μέλλον. Πότε λοιπόν θα γραφούν αυτά τα ποιήματα; Με άλλα λόγια: πότε γράφεται το ποίημα; Το ποίημα γράφεται σε μια στιγμιά έμπνευσης. Όσο και να είναι σίγουρο πως κάθε ποιητής έχει πάντα κάτι ακόμη να πει, το ποίημα δεν το βγάζει οποτεδήποτε, έτοιμο από το τσεπάκι.

Μα υπάρχει έμπνευση; Αν μας πούνε πως έμπνευση είναι μια θεότητα που, όταν την επικαλούμεθα, έρχεται μυστικά και μας ψιθυρίζει το ποίημα, ασφαλώς τέτοιο παράξενο φαινόμενο δεν υπάρχει. Το ποίημα γεννιέται μέσα από μια διεργασία που θέτει σε ενέργεια τη φαντασία του ποιητή. Η διεργασία αυτή έχει να κάνει με τον τρόπο που ενεργοποιείται η δυναμική της διαθέσιμης —πλην όμως αδρανούς— από τον ποιητή ποιητικής ύλης. Το δυναμικό αυτό παύει να είναι αδρανές κι αρχίζει να ξεχειλίζει, από τη στιγμιά που ο ποιητής θα γίνει δέκτης μιας έκτακτης συγκινησιακής στιγμιάς, μιας πρόκλησης έσωθεν ή έξωθεν προερχόμενης, κάποιας ενεργοποιού για τον ψυχισμό του αιτίας. Η συνάντηση αυτής της αιτίας με την φαντασία του ποιητή σε στιγμές γόνιμης —δημιουργικής— ετοιμότητας είναι αυτό που λέμε έμπνευση.

Στο σημείο αυτό πρέπει να προσδιορίσουμε το περιεχόμενο μερικών όρων που χρησιμοποιήσαμε παραπάνω. Λέγοντας «ποιητική ύλη» εννοούμε ό,τι από τον κόσμο του ποιητή συνιστά τη θεματική του.

Ό,τι απ' όσα τον συνέχουν συνιστούν τον προβληματισμό του, τροφοδοτούν τη φαντασία του και μεταπλάθονται σε ποίημα, με όργανο τη γλώσσα και τη τεχνική του στίχου. Αλλά και η γλώσσα και η στιχουργική που ακολουθεί ο ποιητής αποτελούν υλικά και μέσα δόμησης του ποιήματος.

Το άλλο που πρέπει να διευκρινισθεί είναι ο ρόλος της φαντασίας στην ποίηση. Τα ποιήματα, παρ' όλο που δεν γεννώνται με δεδομένα παραγωγικής διαδικασίας, δεν είναι αυθαίρετα κατασκευάσματα. Αν τη θέση των τεχνικών προδιαγραφών την παίρνει η φαντασία, δεν σημαίνει πως από τον κανόνα, πέφτουμε στην αυθαιρεσία. Γιατί, ό,τι φαντάζει σαν πλασματική επινόηση (φαντασία) στην ουσία είναι κάτι που αναπηδά απ' τον πυθμένα του ασυνειδήτου ή αποτελεί προέκταση της πραγματικότητας. Η φαντασία είναι επεξεργασία και σύνθεση αυτών των στοιχείων. Η μετάπλασή τους και αναγωγή του ενός στο άλλο.

Είναι τάχα σωστό το λεγόμενο ότι ο ποιητής γράφει διαρκώς το ίδιο ποίημα; Τυχόν καταφατική απάντηση καλύπτει το μέγιστο των περιπτώσεων των ποιητών εκείνων που τα ποιήματά τους περιστρέφονται γύρω από το ίδιο θέμα. Η παρατήρηση, αν μπορεί κάπως να στηριχθεί, αυτούς αφορά. Πάρα ταύτα, ακόμα κι αν μιλάμε παραβολικά, τους αδικούμε, αγνοώντας πως κάθε ποίημα είναι μοναδικό γεγονός, ξεχωριστό μέσα στις δημιουργικές στιγμές και στη ζωή του ποιητή.

Το απόλυτο της παραπάνω εκδοχής χαλαρώνει, όταν αναφερόμαστε σε ποιητές με ευρύτερο θεματικό κύκλο ο οποίος όμως, στην ουσία, περικλείει περισσότερες πτυχές από τον κόσμο του ποιητή που είναι ενιαίος, αλλ' αυτό ουδόλως διαφοροποιεί τα πράγματα, αφού και στη μια και στην άλλη περίπτωση το κέντρο είναι ο ποιητής. Σ' αυτή τη δεύτερη, όμως, περίπτωση πιο δύσκολα δεχόμαστε πως ο ποιητής γράφει διαρκώς το ίδιο ποίημα. Απλώς ο ποιητής γράφει διαρκώς ποίηση.

Η ενότητα του ύφους είναι που τα κάνει όλα ένα.

Υπάρχουν, τέλος, ποιητές με πνεύμα πολυσιδεές, ανήσυχο, πρωτεϊκό. Ποιητές που μιλάνε με το ίδιο πάθος για όλα όσα συνιστούν τον προβληματισμό και τις ανησυχίες τους. Σαφώς αυτοί δεν γράφουν διαρκώς το ίδιο ποίημα σαν ένα θέμα με παραλλαγές, ούτε έναν κύκλο ομοιογενών ποιημάτων. Η φωνή των ποιητών αυτών ηχεί σε πολλούς τόνους, το τοπίο τους έχει ορίζοντα, η πορεία τους ακολουθεί πολλές διαδρομές. Δεν είναι μόνο ερωτικοί ή υπαρξιακοί, δεν είναι μόνο λυρικοί ή επικοί. Τραγουδούν, στοχάζονται, παραληρούν. Ωστόσο υπάρχει κάτι και σ' αυτούς που ενοποιεί τα πάντα κι αυτό είναι το πνεύμα του ποιητή που τον καθιστά παντού και πάντοτε αναγνωρίσιμο.

Η αρχή της ενότητας ισχύει γενικά σαν ψυχολογικός και μορφολογικός — αισθητικός — όρος.

Εκτός από την ανακούφιση που αισθάνεται όποιος μπορεί και εξωτερικεύεται με τον τρόπο του ποιητή — ο ποιητής δηλαδή — τι περισσότερο αποκομίζει από την ενασχόλησή του με την ποίηση;

Για έναν αυθεντικό ποιητή που με την ποίηση, σαν πράξη κατάφασης προς μια εσωτερική επιταγή, δεν αποβλέπει σε σκοπούς αλλότριους πέραν της συμφιλίωσης με τον εαυτό του και της δημιουργικής ολοκλήρωσης, είναι αρκετό που γράφει — και ασ μη θεωρηθεί αυτό υπεροψία ή ό,τι άλλο. Αρκεί για τον ποιητή που έρχεται η στιγμιά που αισθάνεται εντός του να μπαίνει σε κίνηση ο μηχανισμός της έμπνευσης, της φαντασίας, της μνήμης, της σύνθεσης, της λειτουργίας του γλωσσικού οργάνου και ζει τη συγκλονιστική εμπειρία της δημιουργίας με όλες τις εσωτερικές διακυμάνσεις που άλλοτε τον καθηλώνουν άλλοτε τον μετεωρίζουν.

Του αρκεί που, απαντώντας μ' ένα ποίημα στο όποιο ερέθισμα της φαντασίας, στην όποια έσωθεν ή έξωθεν πρόκληση,

δεν είναι στείρος και άφωνος.

Του αρκεί, όταν μετά από πολύχρονη και πολύμοχθη θητεία στην ποίηση ανακαλύπτει, ανατρέχοντας σε όλα όσα έχει γράψει, τα σταθερά σημεία αναφοράς που σηματοδοτούν την όλη πορεία του: τις ανησυχίες, τους προβληματισμούς, τις αδυναμίες, τα πάθη, τις έμμονες ιδέες που έχουν περάσει στα γραφτά του και ανακυκλώνονται διαρκώς από ποίημα σε ποίημα, δίνοντας την εικόνα του εαυτού του που αναγνωρίζει μετά και ο ίδιος μπροστά στον καθρέφτη της συνειδήσώς του. Αν, μάλιστα, όλα αυτά τα έχει χειρισθεί με δύναμη λόγου, αναγνωρίζεται και από τρίτους, οι οποίοι ανακαλύπτουν για τον εαυτό του πράγματα, που ο ίδιος δεν είχε υποψιαστεί και, τελικά, τα αποδέχεται.

Το μέγιστο, επομένως, κέρδος που αποκομίζει κανείς γράφοντας ποίηση είναι η αυτογνωσία ή, για την ακρίβεια, η κατάκτηση ενός βαθμού αυτογνωσίας — σοφός δεν γίνεται εύκολα κανείς.

Όταν μιλάει κανείς γι' αυτά τα πράγματα — ακόμη και θεωρητικά — κινδυνεύει να δώσει στους άλλους την εντύπωση πως όλα τα υπέρ τον αφορούν. Μια τέτοια κρίση είναι άδικη. Κάθε θεωρητική άποψη περιέχει δεδομένα προσωπικής, βεβαίως, εμπειρίας αλλά και αντικειμενικής εκτίμησης, στοιχεία γνώσης και πλάνης. Οι θεωρητικές απόψεις δεν αποτελούν οπωσδήποτε τοποθέτηση του γράφοντος απέναντι στον εαυτό του. Κατά συνέπεια, η εκ μέρους του θεώρηση του προβλήματος, ας αντιμετωπισθεί δικαιοτέρα και ας γίνει δεκτή σαν μια ακόμη άποψη.

«Είναι δυνατόν;»

Στη μνήμη Αντώνη Μεθενίτη

Δεν είναι τυχαίο που η πορεία και το ταξίδι της ζωής μας έχει παρομοιαστεί με ταξίδι καραβιού στη θάλασσα. Θάλασσα είναι η ζωή με τα ωραία και τις δυσκολίες της. Καράβι μικρό, σκαρί μικρό, το κορμί του καθενός μας και καράβι μεγάλο, το πλοίο της πολιτείας όπως λέει ο Σοφοκλής. Και τα δύο ταξιδεύουν άλλοτε σε γαλήνια και ήρεμη θάλασσα και άλλοτε σε άγρια και μανιασμένη με το κατάρτι γερτό ή και ανάποδα.

Σ' αυτή την περίπτωση ή τα καταφέρνουμε και συνεχίζουμε το ταξίδι ή καταφεύγουμε ναυαγοί στη στεριά ή χανόμαστε στην υγρή αγκαλιά της.

Στο ταξίδι λοιπόν της ζωής χρειαζόμαστε εφόδια και οπωσδήποτε μία ή περισσότερες σχεδίες για ώρα ανάγκης. Και ο Οδυσσέας στο μεγάλο ταξίδι της γνώσης και της επιστροφής χρειάστηκε και έφτιαξε τη δική του σχεδία. Σχεδία είναι η πίστη που έχει κάποιος, άλλος εμπιστεύεται τη δύναμή του και το ασκημένο σώμα, σχεδία για άλλον είναι η γνώση, η επιστήμη και το δημιουργικό μυαλό του, η αγάπη που δίνει και παίρνει για άλλον. Για όλους μας σχεδία σωτηρίας είναι η Τέχνη και ειδικότερα η λογοτεχνία που μας ενδιαφέρει εδώ.

Οι λογοτέχνες φτιάχνουν για τους εαυτούς τους και για μας σχεδίες και караβάκια. Φωτίζουν με το έργο τους και το δικό μας δρόμο, βάζουν φωτεινούς σηματοδότες για την πορεία μας την καλή.

«Προικισμένοι αυτοί ή πιθανόν φορτισμένοι περισσότερο από τους άλλους με τα αμφίσημα δώρα της εσωτερικής μοναξιάς, κάποιες ιδιάζουσες ευαισθησίας και την ανάγκης τους για επικοινωνία μέσα από την

τέχνη του Λόγου δεν μπορούν να υπάρξουν, χωρίς να δώσουν σάρκα και οστά σ' αυτές τις άλλες παράλληλες μυστικές ζωές τους, στους αγγέλους και τους δαίμονες των εσωτερικών τους περιπλανήσεων...».

Μας κάνουν κοινωνούς της προσωπικής τους συγκίνησης και μας βοηθούν να ανιχνεύσουμε τα έγκατα του εαυτού μας, να κάνουμε καλύτερο και το δικό μας ταξίδι προς την Ιθάκη ή προς το άπειρο και το μεγάλο τέρμα. Γιατί αυτή είναι η τραγικότητα και το μεγαλείο του ανθρώπου, η γνώση ότι θα πεθάνει, ότι είναι ένα πεπερασμένο ον παρά τις φοβερές πνευματικές του δυνατότητες. Παρά την κοινωνικότητάς μας πρέπει να μάθουμε ν' αντέχουμε τη μοναξιά της ύπαρξης αλλά και τη μοναξιά του θανάτου. Και για να μην πλαντάξουμε από τον καημό, από τη χαρά, από την αγωνία της προσμονής, από τη γοητεία της άνοιξης και το λευκό του χειμώνα έρχεται η τέχνη για να βοηθήσει στην εκτόνωση και την εύρεση, ως ένα σημείο, της εσωτερικής ισορροπίας.

«Αντέχω τη μοναξιά όσο οι αναμνήσεις παραμένουν άηχες εκρήξεις. Όταν διάφοροι θόρυβοι και κρότοι αρχίζουν να με κυκλώνουν, σκόρπιοι

στην αρχή κι αδύνατοι —ήχοι δυσάρεστοι, σφουριές, σπασίματα κλαδιών, τενεκεδένια κουτιά δεμένα στην ουρά ενός σκύλου, κοάσματα ετοιμοθάνατων βατράχων στο στόμα ενός φιδιού και σιγά σιγά ποδοβολητά, βραχνές κραυγές, παράτονες μουσικές βροντές —, νιώθω σαν ένα γιγάντιο χέρι να μου φράζει το στόμα. Κι ανάμεσά τους, σαν ήχος και φως να ερεθίζουν την ίδια αίσθηση, οι εικόνες, ο Φραντς καταματωμένος στην Αλεξάνδρεια, ο γυρισμός, η πρώτη συνάντησή με τη Ρουθ, το τελευταίο βράδυ κι όσα ακολούθησαν: η σύλληψη, το μαρτύριο των ανακρίσεων, το Τέλος».

(Στέφανου Σταμάτη, Η σχεδία της μέδουσας, σελ.263)

Με τη «Σχεδία της Μέδουσας», ο Στ. Σταμάτης μας προσκαλεί σ' ένα ταξίδι της μνήμης, της φαντασίας και της ζωής όπου το ερώτημα «είναι δυνατόν;», δεν έχει νόημα. Γιατί στην Τέχνη όλα είναι δυνατά, και το χτες να γίνει παρόν, και η ιστορία να γίνει ποίηση και οι πεθαμένοι να ζωντανέψουν και να βρεθούν κοντά μας και ο χρόνος κατά κάποιο τρόπο να «ξεπεραστεί», με την έννοια του να συναيرهθεί μόνο σε παρόν. Και αυτό γίνεται, όμως μας λέει ο Αλεξανδρινός, «εν φαντασία και Λόγω». Με τη φαντασία ταξιδεύουμε στο χρόνο και με το λόγο εκφράζουμε τις σκέψεις και τα αισθήματα στο χαρτί ως φράσεις, προτάσεις, στίχους που μπορούν να μεταδώσουν συγκίνηση, όνειρο, χρώμα και αίμα από κάτι που υπήρξε και δεν υπάρχει τώρα. Έτσι λειτουργεί αποτελεσματικά και η ΜΝΗΜΗ.

Η Λογοτεχνία λειτουργεί ως ο μαγικός καθρέφτης, μέσα στον οποίο βλέπουμε τον κόσμο μας και τον εαυτό μας. Ανακινεί το τέλμα της καθημερινής ζωής και ξαναδίνει στα πράγματα τις πολλαπλές τους διαστάσεις στο χρόνο και στο χώρο. Πιο πολύ στο χρόνο γιατί στις τρεις βαθμίδες του (παρελθόν – παρόν – μέλλον) κινείται και αποκτά νόημα και η δική μας ζωή.

Σ' ένα κείμενο συναντούμε πόθους, οδύνες, οσμές, αφές, όνειρα, αγώνες, αγωνίες, νίκες και ήττες των ανθρώπων που πασχίζουν να προσεγγίσουν το ωραίο, να χαρούν τον έρωτα, να επικοινωνήσουν ουσιαστικά με τον άλλο, να καταξιωθούν μέσα τους και γύρω και να αφήσουν ένα εμφανές στίγμα σ' αυτό το ταξίδι που λέγεται ΖΩΗ.

«Η λογοτεχνία συγκεντρώνει και καταγράφει όλες τις ενοτάσεις, της απειροελάχιστης ζωής απέναντι στο αναπάντητο γιατί του θανάτου».

Γιατί είναι βέβαιο ότι η μεγάλη συνάντηση θα γίνει. Γι' αυτό και στη λαϊκή μας παράδοση όταν δίνεται η ευκαιρία μέσα από τελετουργίες, δρώμενα και κοινωνικά και θρησκευτικά γεγονότα (όπως ο γάμος, οι απόκριες, τα πανηγύρια, τα θρησκευτικά έθιμα κ.ά.) δίνεται έμφαση στη ζωή, στη χαρά, στον έρωτα και την ομορφιά για να ξεχαστεί και να ξεχαστεί (;) ο θάνατος.

Το «τούτη η γη που την πατούμε / όλοι μέσα θε να μπορούμε», δεν φέρνει απογοήτευση αλλά συντελεί στη συνειδητοποίηση της βασικής αλήθειας ότι η ζωή είναι «πρώτο αγαθό και μέγα».

Και η λογοτεχνία λειτουργεί ως ένα κόσκινο της ζωής μας. Μας δείχνει τι σημαντικό και όμορφο πετύχαμε, τι καλό και ουσιαστικό γευτήκαμε, πόσο ταξιδέψαμε στο όνειρο ή βουλιάξαμε στη φτηνή καθημερινότητα.

«Είναι ένα κόσκινο, μέσα στο οποίο κοσκινίζεται η ζωή μας και τη βλέπουμε να φεύγει σιγά-σιγά, να χάνεται προς τις ερεβώδεις κατωφέρειες και πάνω να μένει η ατέρμονη μελαγχολία. Η λογοτεχνία μας παρηγορεί μ' αυτήν την κοφτερή αλήθεια της φρίνουσας ζωής». (Ηλίας Κεφάλας)

ΥΓ1. Το κείμενο, με αρκετές παρεμβάσεις, αποτελεί μέρος από την εισήγηση που έγινε στην Πρέβεζα, για το βιβλίο του Στέφανου Σταμάτη «Η Σχεδία της Μέδουσας», εκδ. Κοχλίας, Αθήνα 2001, την 1η Μαρτίου, ημέρα που ο Αντώνης Μεθενίτης έφυγε για το μεγάλο ταξίδι.

ΥΓ2. «Είναι δυνατόν να έφυγε ο Αντώνης; Είναι, γιατί όλοι φεύγουμε κάποτε, Το θέμα είναι πότε και πώς. Είμαι βέβαιος πως έφυγε ως άρχοντας όπως ήταν αρχοντικός σε όλα του.

ΥΓ3. Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε, εμείς που μένουμε πίσω ακόμη, είναι να αντιστεκόμαστε στη λήθη. Κανείς δε χάνεται και δεν πεθαίνει όσο η Μνήμη μας τον κρατάει ζωντανό. Η προσωπική και η συλλογική μνήμη είναι η συντροφιά μας όταν ο θάνατος θερίζει δίπλα μας. Κατά τ' άλλα «μονάχα πορευόμαστε και στον έρωτα και στη νίκη και στο θάνατο», παραφράζοντας λίγο το Ρίτσο.

Marcel Duchamp: «Ready-Made», 1913

Του Ξενοφώντα Παπαευθυμίου

Προσεγγίζοντας τη σύγχρονη τέχνη

Η τέχνη ανέκαθεν ήταν το μέσον για να εκφράσει ο άνθρωπος – καλλιτέχνης την σχέση του με τη ζωή, με ότι τον περιβάλλει, και επηρεάζεται από το εκάστοτε ιστορικό και κοινωνικό γίνεσθαι, του οποίου τις μεταβολές, τις εξελίξεις και τις μεταλλάξεις βλέπουμε να αντανακλώνται στις εικαστικές δημιουργίες της κάθε εποχής.

Στη σύγχρονη εποχή και μάλιστα από τις αρχές του αιώνα, η εικαστική έκφραση άρχισε να μετατρέπεται σε μια τελετουργική διαδικασία προσέγγισης της πραγματικότητας, όχι πλέον μέσω της απομίμησης – αναπαραγωγής της μορφής, αλλά επιχειρώντας την απόδοση της έννοιας με την υπέρβαση της φαινομενικής πραγματικότητας.

Έχοντας πάψει λοιπόν η εικαστική δημιουργία να είναι μια αναπαράσταση του ωραίου, υπερβαίνει και καταργεί τις διάφορες εικαστικές συμβάσεις του παρελθόντος, ώστε ξεφεύγοντας από την προσπάθεια ανίχνευσης του πεπερασμένου κόσμου, με πεπερασμένα μέσα να φτάσει σε τρόπους έκφρασης οι οποίοι προβληματίζουν το θεατή και τον κάνουν να αναρωτηθεί για τα όρια της τέχνης και των αναζητήσεων του σύγχρονου καλλιτέχνη.

Το σύγχρονο έργο τέχνης γίνεται επικοινωνιακό μέσο που εκφράζει με κωδικοποιημένο συνήθως τρόπο το γίνεσθαι της εποχής. Ο καλλιτέχνης δέκτης των εξωτερικών συμβάντων, απορροφά από την αντικειμενική κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα τα αρχικά ερεθίσματα, τα πρώτα άυλα χνάρια μιας διαδικασίας που θα τον οδηγήσει στη νοητική επεξεργασία και τελική δημιουργία του καλλιτεχνικού έργου.

Η λειτουργία του έργου τέχνης σαν έννοια και όχι σαν αισθητικό αντικείμενο, θα λέγαμε ότι ξεκίνησε στις αρχές του 20ού αιώνα με την καινοτόμο ιδέα του Marcel Duchamp να παρουσιάσει σαν έργο τέχνης μια απλή ρόδα ποδηλάτου, όπου πλέον απομυθοποιεί την παραδοσιακή έννοια του ίδιου του έργου, μυθοποιώντας τον ίδιο τον καλλιτέχνη, του οποίου όμως ταυτόχρονα αναιρείται η προσωπική δημιουργικότητα.

Η εικαστική δημιουργία λοιπόν δεν απευθύνεται ούτε σε «μεταφραστικό» ούτε σε αισθητικό επίπεδο στον θεατή, αλλά κυρίως σε διανοητικό, υποχρεώνοντάς τον με, την έκπληξη και τα ερωτήματα που του δημιουργεί, να βάλει σε λειτουργία τον εγκέφαλό του.

Απομυθοποιώντας λοιπόν το έργο τέχνης και απελευθερώνοντάς το από τις συμβάσεις του παρελθόντος (διακοσμητικό ρόλο, μουσειακό χαρακτήρα κ.ά.) το εντάσσει στην καθημερινή ζωή, δίνοντας έμφαση και οντότητα σε απλά καθημερινά αντικείμενα και προϊόντα καταναλωτισμού, συμβολοποιώντας απλές μορφές και σχήματα και μυθοποιώντας ευτελή αντικείμενα – ουρητήρας του Duchamp – και φτωχά υλικά – arte povera.

Όλα αυτά δημιούργησαν και εξακολουθούν να δημιουργούν ποικίλες αντιδράσεις, καθώς συχνά μπερδεύουν τον θεατή, ο οποίος έχει πρόβλημα πρόσληψης και εκτίμησης των σύγχρονων αυτών εικαστικών προσεγγίσεων, αφού όπως είναι φυσικό δεν κατέχει τη σύγχρονη σημειολογία που χρησιμοποιείται πολλές φορές και με υπερβολικό τρόπο από μερίδα καλλιτεχνών, φτάνοντας σε μηδενιστικές ακρότητες που συχνά προκαλούν αμηχανία.

Σίγουρα κάθε θεωρία και κάθε νέα πρόταση που γίνεται στο χώρο της τέχνης, είναι σημαντική και πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν κομμάτι ενός μεγάλου παζλ που είναι ο κόσμος, όπως γράφει σε άρθρο του ο Δημήτρης Χοροσκέλης (περιοδικό Art Magazine), σαν μια ιδιότυπη προσωπική κοσμοθεώρηση, γιατί η αντικειμενικότητα (αν τελικά υπάρχει) γίνεται αντιληπτή υποκειμενικότητα και όλες οι απόψεις βοηθούν στη τελική σύνθεση.

Η κάθε εικαστική ενέργεια στην εποχή μας, ξεκινώντας από την τέχνη του καβαλέτου και φτάνοντας στην arte povera, στην minimalart, των body art (εικαστική χρήση του ανθρώπινου σώματος), τις διάφορες κατασκευές εγκαταστάσεις και τα δρώμενα (happening), ενσωματώνει τα στοιχεία και τα ερεθίσματα της εποχής μας, που είναι ποικίλα και εναλλασσόμενα, δημιουργώντας έτσι έναν εκφραστικό κώδικα, ο οποίος υπακούει σε καταστάσεις όπως η βιομηχανική έκρηξη, αλλά και η πληροφοριακή έκρηξη που την ακολούθησε τις τελευταίες δεκαετίες, σε συνδυασμό με την υπερπαραγωγή και την υπερκατανάλωση, οι οποίες γέννησαν τις έννοιες του φθαρτού, του εφήμερου, του συνεχώς εναλλασσόμενου και μεταλλασσόμενου.

Οφείλουμε λοιπόν να σταθούμε απέναντι στη σύγχρονη εικαστική έκφραση και να την αντιμετωπίσουμε σαν φαινόμενο και προϊόν των καιρών μας, παρατηρώντας με ενδιαφέρον και διάθεση νοηματικής ενεργοποίησης από την πλευρά μας, αποφεύγοντας πάντοτε την άκριτη αποδοχή αλλά και τη συλλήβδην απόρριψη, που προέρχεται από τον φόβο για κάθε τι καινούργιο το οποίο δεν είναι εύκολα αντιληπτό και δεν κολακεύει τις αισθήσεις μας.

μουσική

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Το πρόσωπο:

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΙΓΑΝΙΔΗΣ

Αφορμή για το «πρόσωπο» του παρόντος τεύχους δίνει η κυκλοφορία του καινούργιου άλμπουμ «Basse Classe» του κοντραμπασίστα και συνθέτη Μιχάλη Σιγανίδη από τη Θεσσαλονίκη, που εκδόθηκε στην Λύρα και κατέχει το δικό του ξεχωριστό χώρο στην ελληνική δισκογραφία καταθέτοντας μια ολοκληρωμένη άποψη.

Έχοντας φθάσει αισίως στο πέμπτο προσωπικό του δίσκο, ο Μιχάλης Σιγανίδης δημιουργεί μια σύγχρονη, άκρως προσωπική και ιδιοσυγκρασιακή στιγμή, ένα υποκειμενικό ολοκλήρωμα σκηνών ζωής, που συνδέονται και συρράφονται με μια ευφυή τεχνική ηχητικού μοντάζ.

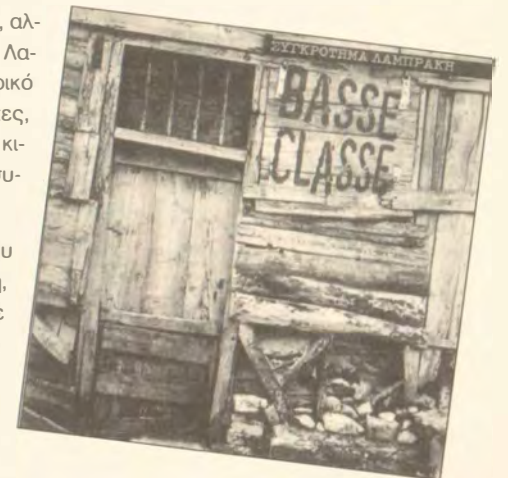
Σκόρπια και φαινομενικά ανόμοια μεταξύ τους κομμάτια ανακαλύπτουν και συνθέτουν το συναρπαστικό κόσμο του Μιχάλη Σιγανίδη. Σκηνές και ήχοι δρόμου, διαφημιστικά σποτ, τηλεοπτικά αποσπάσματα, στίχος του Κώστα Καρυωτάκη δίπλα σε ατάκα του Θανάση Βέγγου, η φωνή του Πάνου Σόμπολου δίπλα στο Μάριο Χάκκα με ρυθμικό φόντο το «Take Five» η ποίηση του Μίλτου Σαχτούρη, οι σπουδαίοι στίχοι του ίδιου του συνθέτη, αποσπάσματα από θεατρικές μουσικές του, αυτοσχεδιασμοί αιχμής, μελωδικά περάσματα, ένα απίστευτο караόκε του Γιάννη Παξεβάνη στο «Μην απελπίζεσαι» του Τσιτσάνη, ανατολίτικα νωχελικά ταξίμια, αβάνγκαρντ παρεμβάσεις, βιομηχανικοί θόρυβοι, καταγιστικοί ρυθμοί, είναι μερικά μόνο απ'όσα η διαμονική οπτική του Σιγανίδη κεντράρει.

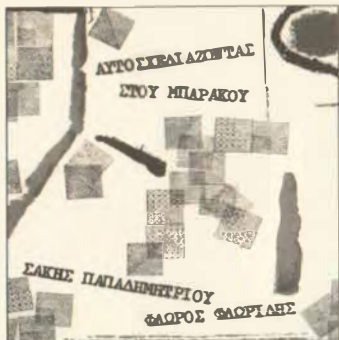
Ο Μιχάλης Σιγανίδης, στην πιο ώριμη φάση της δημιουργίας του προσεγγίζει τον κόσμο όλο γύρω του χωρίς κάποια μεγαλεπήβολη και καρυγαλέα διάθεση, αλλά με αφαιρετικό τρόπο, με χιούμορ καίριο, συχνά ισχυρές δόσεις αυτοσαρκασμού και μια χειμαρρώδη χρήση της πληροφορίας που στιγμή δεν αναιρεί και δεν υποθάλπει το όραμα του. Και βεβαίως όπως πάντα με την ποίηση αχώριστο οδηγό πλοήγησης στις συναρπαστικές του διαδρομές.

Το «Basse Classe», βιωματικό και απολύτως σημερινό, δεν αφήνει περιθώρια συγκρίσεων γιατί όπως και κάθε άλμπουμ του συνθέτη είναι μια διαφορετικότητα, μια ουσιαστική εσωτερική δουλειά που κατέχει ένα αυτόνομο κομμάτι χωρίς συγγένειες στυλ και περιεχομένου.

Για το τελικό αποτέλεσμα μια πλειάδα συντελεστών και συνεργατών συνέλαβε σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, αλλά ιδιαίτερη μνεία οφείλεται στους θαυμάσιους Χάρη Λαμπράκη (πιάνο, φωνή), Αντώνη Μαράτο (κρουστά, ηλεκτρικό μπάσο, φωνή, πιάνο), Γιάννη Παξεβάνη (ηχοληψία, λούπες, φωνή), που μαζί με τον Μιχάλη Σιγανίδη (κοντραμπάσο, κιθάρα, φωνή, μαγνητοταινίες, G3, παιχνίδια) αποτελούν το συγκρότημα Λαμπράκη, όνομα και όχι πράγμα.

Το «Basse Classe» σφραγίζει την πρώτη πεντάδα δίσκων του Μιχάλη Σιγανίδη, στελεχώνοντας μια λίστα άκρως ξεχωριστή, που προσεγγίζοντάς τη με ανοιχτό πνεύμα θα ανακαλύψετε πολλά ενδιαφέροντα: «Μικρός Αδερφός» (1987), «Το Πρώι και το Βράδυ» (1990, με το Θεόδωρη Ρέλλο), «Το τραίνο-φάντασμα φίλος» (1995), «Μικρές Αγγελίες» (1999), «Basse Classe» (2002).

**ΣΑΚΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
- ΦΛΩΡΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ**
**ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ
ΣΤΟ ΜΠΑΡΑΚΙ**
(J.N.D. - FMP/A&N)

Δίσκος ορόσημο αφού πρόκειται για την πρώτη ηχογράφηση τζαζ στην Ελλάδα, που εγκαινίασε πριν από εικοσιτέσσερα ολόκληρα χρόνια το όραμα μιας πρωτάκουστης για τα δεδομένα της χώρας μουσική και μαζί μια ολόκληρη φάση και στάση δημιουργικών ανατροπών.

Ήταν στις 15 Απριλίου του 1979 που ο πιανίστας Σάκης Παπαδημητρίου και ο σαξοφωνίστας και κλαρινίστας Φλώρος Φλωρίδης ανέβιναν στη σκηνή του τζαζ κλαμπ του Γιώργου Μπαράκου στην Αθήνα - χωνευτήρι δημιουργικών αναζητήσεων Ελλήνων και ξένων τζαζ-μεν που συνδέθηκε με μια ολοζώντανη πορεία στεγάζοντας τα όνειρα και στηρίζοντας στα πρώτα του βήματα το είδος στην Ελλάδα - και καθήλωναν τους μυημένους και μη από τη διεθνή δισκογραφία ακροατές της τζαζ, της φρι τζαζ και των συγγενών ιδιωμάτων.

Το λεξιλόγιο της μουσικής κουλτούρας της εποχής πλούτιζε από ένα καινούργιο λήμα: «αυτοσχεδιασμός». Κάτι που δεν ήταν καθόλου ευκαταφρόνητο όπως αποδείχτηκε απ' όσα συναρπαστικά επακολούθησαν τα επόμενα χρόνια στην εγχώρια σπουδή και εκτέλεση της τάσης αυτής.

Ένα συγκλονιστικό ντελίριο με αστείρευτες ιδέες, ανατροπές, φόρμες, ένα απίστευτο μόρφωμα με πλήθος πρωθώστερα και ανακόλουθα που παντρεύονται με ένα μοναδικό τρόπο. Ανάμεσα στις υπέρπουσες μελωδίες ενός βαλς, σε ένα τέμπο περίπου Καλαματιανού, σε ένα ανήκουστο ξαναδιάβασμα ενός δημοτικού ρυθμού, σ'ένα ποικίλο κολάζ, όπου ψήγματα λυρισμού φωλιάζουν μέσα σε ένα διαρκές φλερτ της τζαζ με την πρωτοπορία και την αβάνγκαρντ.

Όλα αυτά με υπόγειο αλλά πολυ-

σχιδές χιούμορ, ανοιχτή άποψη, δυναμικό αυθορμητισμό, ευρηματικό πνεύμα, εκτελεστική δεινότητα που παράγει χροιές αδύνατες να συλλάβει το αυτί και του πιο εξοικειωμένου και με μια γενικότερη προοπτική που δυναμιτίζει συθέμελα οποιαδήποτε συμβατική και καθιερωμένη, κραταιά ως τότε μουσική αντίληψη. Ήταν η μοναδική ευφάνταστη στροφή που άνοιγε διάπλατα στην Ελλάδα τους ορίζοντες ενός πεδίου και μιας προοπτικής που έμελλε να δώσει τροφή ζεστή ή απλώς λεία για τα επόμενα βήματα που οι δυο θρύλοι της τζαζ έκαναν, αλλά και οι μεταγενέστεροι ομοεθνείς τους.

Το περίεργο πάντως με το «Αυτοσχεδιάζοντας στο Μπαράκι» είναι ότι πέραν της ιστορικής του αξίας, καταφέρνει σήμερα εν έτει 2003 να ηχεί τόσο σύγχρονο και πρωτοποριακό σαν η όποια εξελικτική πορεία ενδιάμεσως να μην αφαιρεί σε τίποτα το πρώτο εκείνο ξάφνιασμα. Σοκ μετά εικοσιτετραετίας λοιπόν και η πεμπτουσία του αυτοσχεδιασμού απλώνεται σε όλο της το μεγαλείο στοιχειώδης, αυθεντική όσο και σημερινή. Ένα ανεπανάληπτο έργο υπεράνω συγκρίσεων, που οφείλουν να μελετήσουν και να απολαύσουν προσεκτικά όσοι διατρανώνουν με παρρησία τις προοδευτικές τους απόψεις περί σύγχρονης μουσικής.

Και να σκεφτείτε πως όλα ξεκίνησαν από την εξωτερικευση του προσωπικού ύφους δυο καλλιτεχνών, που έμελλε να παραμείνουν ως τις ημέρες μας ανήσυχοι και άκρως δημιουργικοί. Οπότε και με αυτή την έννοια ο Εθνικός Ύμνος, τον οποίο παραφράζουν στα τελευταία δυο-τρία λεπτά του δίσκου, φαντάζει άκρως διαχρονικός και εναρμονισμένος στο σήμερα όσο και στο χθες.

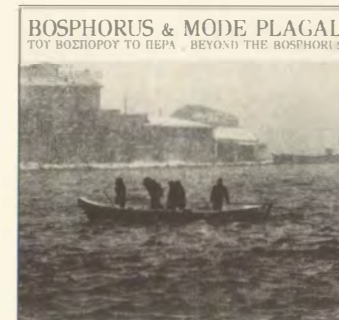
Μια πραγματικά μοναδική σύγκλιση και ουσιαστική συνδημιουργία που γεφυρώνει στο πέρα του Βοσπόρου τις καλλιτεχνικές ανησυχίες των εκατέρωθεν μουσικών και που ρίχνει βαθιά και στέρεα θεμέλια για μια ελληνοτουρκική φιλία που δεν εξαχνώνεται στις πρόσκαιρες προσεγγίσεις που καταθέτονται στο βωμό της διπλωματικής οδού μεταξύ των δύο κρατών.

Ένα ομολογουμένως αριστουργηματικό άλμπουμ, που ξεπήδησε από τη συνεργασία του συγκροτήματος Βόσπορου, της έσοχης ερμηνεύτριας Βασιλικής Παπαγεωργίου, του μέντορα τους Νικηφόρου Μεταξά με τους θαυμάσιους Mode Plagal. Μια ουσιαστική, εσωτερική και απόλυτα λειτουργική συνύπαρξη που ενέπλεξε καίρια και δημιουργικά τις ανατολίτικες μουσικές παραμέτρους της τουρκικής μουσικής με την ηλεκτρική αύρα των Mode Plagal. Ένα ξεχωριστό πάρε-δώσε μουσικών αναφορών, μια αρμονική σύμπραξη σε γερές βάσεις, ένας μουσικός διάλογος που θεωρεί ως θεμελιώδη συστατικά του την οθωμανική, τη βυζαντινή μουσική, τη μήτρα της τουρκικής και ανατολικής παράδοσης, το μικρασιατικό ανοιχτό πνεύμα, την τζαζ, το ελληνικό τραγούδι και ποίηση, και δημιουργεί ένα γοητευτικό αδιαίρετο μωσαϊκό όπου τα τουρκικά και ελληνικά στοιχεία εμπλέκονται χωρίς αιχμές σε μέρη ενός ενιαίου μουσικού πολιτισμού που αντλεί τη δυναμική του από τις συγγένειες, τις διαφοροποιήσεις και το σεβασμό στη διαφορετικότητα αυτή. Ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη και του Τάκη Συρέλλη και στίχοι της Β. Παπαγεωργίου, του Asik Harabi και του Asik Virani περιβάλλονται

από τις πανέμορφες μελωδίες και ρυθμούς σε έναν καθρέφτη της παράδοσης και της ιστορίας που φέρει τη συναρπαστική εξέλιξη της μουσικής της περιοχής να συμπληρώνεται και να εμπλουτίζεται από τις προσμεξίες των ήχων των μουσικών που έφταναν εδώ.

Οι Hasan Esen, Arif Erdebil, Θεοδωρήs Ρέλλος, Κλέων Αντωνίου, Τάκης Κανέλλος, Αντώνης Μαράτος, Ugur Isik, Vahit Anadolu, Cihan Yurtcu, Engin Arslan, Taner Sayasi, Murat Aydemir, Βέρα Χατζηπαπά και Βαγγέλης Ζωγράφος με λύρες, σαξόφωνα, νέι, κιθάρες, μπάσο, σάζι, κανονάκι, μπαγλαμά, ταμπούρ, καβάλι, πιάνο, βιολεντσέλο, ντραμς και η εκπληκτική Βασιλική Καραγιάννη με την απεριόριστων δυνατοτήτων φωνή της μας ξεναγούν σε ένα αξέχαστο ταξίδι στο Βόσπορο που ενώνει λαούς, κράτη, μουσικές παραδόσεις, αγωνίες, αγγίζοντας υψηλότατα αισθητικά επίπεδα και μεταγγίζοντάς μας με το πιο άμεσο και συναισθηματικό τρόπο την δύναμη της μυστηριακής και εσωτερικής αυτής εμπειρίας. Και αυτό με την εκφραστική δύναμη των τραγουδιών και χωρίς να λοξοδρομούμε από τον ασφαλή δρόμο της καρδιάς σε στείρους διανοουμενίστικους τρόπους.

Τραγούδια σαν το «Konstantiniye», «Των χειμάρρων η βοή», «Μνήμη Σαπφούς», «Ερωτικός Λόγος», «Γυναίκα Αλαργινή» και «Τούτη τη νύχτα» θα μπορούσαν να επιλεχτούν στελεχώνοντας σημαντικές ανθολογίες. Μαζεμένα όμως εδώ στο εξαιρετικό αυτό άλμπουμ, μαζί με τα υπόλοιπα οργανικά μέρη μαρτυρούν την ένωση ήχων, και κλιμάκων και διαστημάτων τόσο διαφορετικών μεταξύ τους κάτω από έναν κεντρικό άξονα. Τον άξονα αυτό προσδιορίζει με τον

**BOSPHOROUS &
MODE PLAGAL**

**ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ
ΤΟ ΠΕΡΑ
(HITCH HYKE)**

καλύτερο τρόπο στο σημείωμα του ο ακούραστος Νικηφόρος Μεταξάς: «Όλοι οι ανατολικοί ήχοι εκφράζουν μια βαθιά νοσταλγία, τον νόστο της ψυχής για έναν κόσμο πέρα απ' τη διαφθορά, το μίσος και τη κακία του κόσμου τούτου, για έναν κόσμο βαθύ κυανό, «Blue» όπως λένε οι Μαύροι της Αμερικής. Εκεί, σ' αυτόν τον ωκεανό της αγάπης, πλέει η πόλις-πόλος της καρδιάς, όπως η κιβωτός για το ταξίδι πέρα, όπου όλα θα είναι πια βολετά».

**ΑΝΘΟΛΟΓΙΕΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ
ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ
ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ
(PROTASIS/EROS)**

Ένα σπάνιο ηχητικό ντοκουμέντο και ταυτόχρονα ένας μοναδικός μουσικός πλούτος, που περιέχει στρατιωτικά εμβατήρια αλλά και τραγούδια που στρατεύτηκαν εναντίον του κατακτητή συμβολίζοντας

την αντίσταση. Ανάμεσα τους ρώσικα λαϊκά και δημοτικά, τραγούδια τεράστιας παράδοσης όπως οι «Βαρκάρηδες του Βόλγα», η «Καλίνκα», η «Κατιούσα», το «Τραγούδι της Στέπας» και ύμνοι με μια παγκόσμια δύναμη όπως η «Διεθνής», η «Μαρσεγιέζα», η «Βαρσοβιάνα» ή το πένθιμο εμβατήριο «Επέσατε θύματα αδέρφια εσείς» του Ντιμίτρι Σοσιάκοβιτς και του Αρχάγγελσκι, τραγούδια παντιέρες που μετέφεραν την κραυγή της επανάστασης, του αγώνα για κοινωνική δικαιοσύνη, τραγούδια που ανεξάρτητα από την εξέλιξη της ιστορίας, καταξιώθηκαν στη συνείδηση των λαών.

Οι πρώτες εκτελέσεις ανήκουν στο υψηλότερο επιπέδου χορωδιακό σχήμα «Το Τάγμα που τραγουδάει», που συγκροτήθηκε το 1928 από τον Αλεξάντερ Βασίλιεφ Αλεξαντρώφ και εξελίχθηκε σε ένα

πρωτοφανές σε όγκο, παλμό και καλλιτεχνική αρτιότητα σύνολο 300 μελών (ορχήστρα, χορευτές, χορωδία) διαπερνώντας με την αύρα του τραγουδιού τον εχθρό στην πρώτη γραμμή της μάχης. Συνέχεια πριν από λίγα χρόνια από τις κορυφαίες χορωδίες Ρώσικη Χορωδία της ΕΣΣΔ, Χορωδία των Ρώσικων τραγουδιών, Μεγάλη Χορωδία της Εθνικής Ραδιοφωνίας, Χορωδία της Σοβιετικής Ακαδημίας, χορωδίες του Βόλγα και του Ουράλη που συγκροτήθηκαν από μέλη του «Τάγματος που τραγουδάει». Τις ηχογραφήσεις αυτών των εξαιρετικών σχημάτων συγκέντρωσε και προχώρησε στην επιλογή των κομματιών ο Γρηγόρης Ψαριανός, ο οποίος επιμελήθηκε την έξοχη παραγωγή, χαρίζοντας μας ένα μουσικό και πολιτικό-κοινωνικό μανιφέστο απίστευτης αισθητικής και αστείρευτης δύναμης.

**ΑΒΑΝΤΙ ΠΟΠΟΛΟ!
(PROTASIS/EROS)**

Και πάλι ο Γρηγόρης Ψαριανός όπως και στα «Τραγούδια του Κόκκινου Στρατού» επιλέγει εικοσιδύο θαυμάσια τραγούδια μέσα από τέσσερις συλλογές που κυκλοφόρησαν στην Ιταλία στο μεταίχμιο των δεκαετιών '60 και '70. Από την διάσημη «Bandiera Rossa» στο «Bella Ciao», τα τραγούδια διαπερνούν τον 19ο και 20ο αιώνα συντροφεύοντας γενιές και γενιές που τα χιλιτραγούδησαν και τα αξιοποίησαν σαν διαβατήρια ονείρων για έναν καλύτερο και δικαιότερο κόσμο. Πολλά από αυτά αποτελούν μεταμορφώσεις παραδοσιακών ιταλικών τραγουδιών σε πολιτικά τραγούδια. Ακόμα και πιο λόγια τραγούδια επιστρατεύτηκαν όπως το ανάλαφρο τραγούδι που χρησιμοποιήθηκε για τις ανάγκες της καντσονέτας «Φουνικουλί – Φουνικουλά», το οποίο γράφτηκε το 1880 από τους Πεπίνιο Τουρίνο και Λουίτζι Ντέντσα και μετεξελίχθηκε σε «Ύμνο στην Ελευθερία» που υμνεί το φτωχό λαό.

Μια τεράστια πολιτική ιστορία, μια σπάνια μουσική παράδοση που συμπορεύονται βήμα – βήμα και επανέρχονται στο προσκήνιο ως μάρτυρες μιας διεθνιστικής αντίληψης για τον κόσμο και ταυτόχρονα ως ξόρκια της εφαρμοσμένης παγκοσμιοποιημένης πραγματικότητας που συνηγόρασαν οι ισχυροί των ημερών μας.

Ιστορική επανέκδοση του αυθεντικού μεικτού θεάματος-ακροάματος «Bella Ciao» (1964) των εκπληκτικών Νιουνο Canzoniere Italiano σχεδόν σαράντα χρόνια μετά και μπορεί οι συνθήκες που το γέννησαν να έχουν κατά πολύ αμβλυνθεί, όμως η επικαιρότητα άδικων πολέμων εκ μέρους της υπερδύναμης αναθερμαίνει και φρεσκαίνει τον αγωνιστικό χαρακτήρα του.

Ανεξάρτητα όμως της διαχρονικής αξίας και της πολιτικής σημασίας του, το «Bella Ciao» από καθαρά μουσική σκοπιά πέτυχε απολύτως να μετουσιώσει τα λαϊκά και δημοτικά τραγούδια της Ιταλίας σε αγωνιστικά άσματα κόντρα στην εξουσία της κυρίαρχης τάξης. Μικρά παραδοσιακά κομψοτεχνήματα με εξαιρετικές μελωδίες και ρυθμούς, τραγούδια της δουλειάς, του έρωτα, της φυλακής, φιλειρηνικά τραγούδια που υμνούν τον ανθρωπινό μόχθο και σαρκάζουν υπονομεύοντας τον πόλεμο. Φωνές γεμάτες πάθος και ενθουσιασμό, αντλούν από την πλούσια ιταλική παράδοση τη φόρμα τους και αποκτούν πρωτόγνωρη δημοτικότητα σε μια συλλογική διάσταση, που εξέφρασε τις επιθυμίες και τις ελπίδες ενός κόσμου ολόκληρου.

**IL NUOVO CANZONIERE
ITALIANO
BELLA CIAO
(PROTASIS/EROS)**

Ένα ανεκτίμητο αριστουργηματικό έργο στο χώρο της όπερας, που έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό τμήμα μιας ενημερωμένης κλασικής δισκοθήκης και ταυτόχρονα να υπογραμμίσει τη συνθετική πτυχή του παγκοσμίου καταξιωμένου διευθυντή ορχήστρας Δημήτρη Μητρόπουλου, που σφράγισε με ελληνικό χρώμα τον 20ό αιώνα περνώντας στο πάνθεον των κορυφαίων του είδους.

Ο γνωστός διευθυντής ορχήστρας Βύρων Φιδετζής ανέσυρε από τη λήθη το μνημειώδες έργο «Αδελφή Βεατρίκη – Θαύμα σε τρεις πράξεις» με μια συναυλία που έγινε στις 3 Νοεμβρίου 1996 στη Θεσσαλονίκη καθοδηγώντας τη Συμφωνική Ορχήστρα του Πάσαρτζικ, τη Χορωδία «Φωνές της Σόφιας» και τους σολίστ Μάρθα Αράπη, Βαγγέλη Χατζησίμο, Βαρβάρα Τσαμπαλή και πολλούς άλλους δίνοντας ζωή σε μια όπερα που παρέμεινε περίπου 76 χρόνια στη σκιά. Η πρώτη εκτέλεση του έργου έγινε στην Αθήνα στις 12 Απριλίου του 1918 ενώ στις 12 Μαΐου του 1920 παρουσιάστηκε σε θεατρική μορφή σε σκηνοθε-

σία του Δημήτρη Μητρόπουλου και με την Κατίνα Παξινού στο ρόλο της Βεατρίκης.

Πρόκειται για μια από τις κορυφαίες συνθετικές στιγμές του Μητρόπουλου, που συμπυκνώνει και περιέχει διάφορα μουσικά στυλ, τεχνικές και μορφολογικούς τύπους, χαρακτηριστικούς της μεγάλης ποικιλίας της δεκαετίας του '20. Η προσωπική του γραφή διαφοροποιεί και αυτονομεί το έργο. Βαθιά μελοδραματική, εσωτερική, συχνά τραγική η «Αδελφή Βεατρίκη» αναπτύσσεται παράλληλα με το θαύμα του Μαίτερλικ και το μεσαιωνικό θρύλο της Παναγιάς γεννώντας πρωτόγνωρα συναισθήματα και αισθητική απόλαυση. Μεγαλοφυής η βάση, ποικίλοι οι μουσικοί ερεθισμοί, αναδεικνύουν το κομψοτέχνημα του Μητρόπουλου και δίνουν την ευκαιρία σε ανεπανάληπτες ερμηνείες από τους σολίστ και τους λοιπούς συντελεστές.

Αναμφίβολα το διπλό αυτό cd αποτελεί μια ιδανική επιλογή για ακρόαση, μια ξεχωριστή εκδοτική στιγμή που υποστηρίζεται από

**ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΔΕΛΦΗ ΒΕΑΤΡΙΚΗ
(LYRA)**

πολυσέλιδο ένθετο με πλείστες πληροφορίες και το πλήρες λιμπρέτο στα Γαλλικά και στα Ελληνικά, αλλά και μια αξέπαινη πρωτοβουλία του Βύρωνα Φιδετζή, ο οποίος αποκατάστηκε και επιμελήθηκε το μουσικό κείμενο και συνεχίζει μεθοδικά και επιστημονικά να συνθέτει το παζλ του σπάνιου ελληνικού μουσικού πολιτισμού μας, αναζητώντας και ανασύροντας από τη λήθη χαμένες μουσικές σελίδες του παρελθόντος.

απόηχοι

Του Αντώνη Δ. Σκιαδά

Η Πόλη Ανασαίνει

Ο τόπος και ο βίος των ανθρώπων δημιουργούν την μνήμη την ιστορία, δημιουργούν τη συνέχεια που χρειάζεται μια κοινωνία για να δράσει. Η συντεχνία των ενεργών πολιτών που παρακολουθούν τα γεγονότα, που λαμβάνουν χώρα στον ευρύτερο γεωγραφικό ορίζοντα μιας πόλης που πορεύεται με τα Πάθη, με τα Λάθη και τις Δάφνες της οφείλει να καταγράφει, να παρουσιάζει να ανακεφαλαιώνει όλα αυτά σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Το Ερασιτεχνικό Σχήμα Πάτρας «**Ρεφενέ**» είναι μια τέτοια περίπτωση, καθώς παρεμβαίνει και ταυτόχρονα αναζωογονεί τόσο τη μνήμη της πόλης όσο και τον βίο των πολιτών της.

Η ευχέρεια που διαθέτει κάθε φορά αυτή η ομάδα των Πατρινών φίλων να συνεργάζεται με ανθρώπους που τιμούν με τη δουλειά τους την πόλη και ταυτόχρονα την γνωρίζουν καλά, είναι ένα από εκείνα που κάνουν τη διάφορα και δίνουν αποτελέσματα, που και αξιολογικά είναι και αξιοπρόσεκτα.

Στην τελευταία περίπτωση, αυτής της θεατρικής πράξης η **Γιαννούλα η Κουλουρού** η συνεργασία τόσο με τον Αντώνη Παπαντωνόπουλο συγγραφέα του έργου όσο και με την Βικτωρία Αγγελοπούλου σκηνοθέτιδα της παράστασης δίνει σε υπερθετικό βαθμό αυτή την επιτυχία καθώς μέσα από μετρημένες κειμενικές αξίες και εύστοχες ιστορικές καταγραφές ο συγγραφέας συνθέτει τον μύθο πάνω στον οποίο θα πατήσει για να στοιχειοθετήσει τα πρόσωπα του έργου.

Η επιλογή έμμετρου λόγου και συγκεκριμένα του καθόλα Ελληνικού **Δεκαπεντασυλλάβου** κάνουν ακόμα πιο αξιοπρόσεκτο το κείμενο. Από εκεί και πέρα η Βικτωρία Αγγελοπούλου αξιωνότας φωτισμένους και «καθαρούς» ήρωες ντύνει με εξαιρετικά ανάγλυφο τρόπο όλο αυτό το μωσαϊκό της μνήμης της πόλης που περιέχει σε Πρώτη ανάγνωση την ιστορία μιας ιδιόμορφης Πατρινής Γυναίκας, σε Δεύτερη το προσωπικό δράμα της, σε Τρίτη την ανθρωπογενή γραφία μιας συγκεκριμένης στιγμής της πόλης που είναι το Καρναβάλι, σε Τετάρτη και Πέμπτη το μικρόκοσμο μιας ιδιοτελούς παρέας. Η κάθαρση όμως έρχεται καθώς η ηρωίδα γίνεται πρωταγωνίστρια σε μια σημαντική αυτοσαρκαστική ιδιαιτερότητα της Πάτρας που είναι ο **Ντόρος**.

Σ' αυτό το θεατρικό χρόνο ο θεατής ταυτίζεται με την Γιαννούλα την Κουλουρού που κατακεραυνώνει κυρίως την πολιτική ηγεσία της πόλης και μονολογεί «**να αγιάσει το στόμα σου**».

Αυτό το σημείο είναι η παρέα του «**Ρεφενέ**» παίρνει τη ρεβάνς από το θεατή της παράστασης, κερδίζει τις εντυπώσεις και δημιουργεί μια παράσταση επιτυχημένη και σε κάποιες πρόσφατες θεατρικές διεκπεραιώσεις της **Βραβευμένη**. Οφείλουμε να δώσουμε τα εύσημα τόσο στην παράσταση συνολικά όσο και στις θεατρικές μονάδες που την απαρτίζουν ξεχωριστά δηλαδή στους ηθοποιούς και στους συντελεστές της.

Σε ένα όμως συγκεκριμένο εργαλείο της που είναι τα **κουστούμια** και τα **σκηνικά** πρέπει να σταθούμε, αφενός στο λιτό και περιγραφικό τρόπο που περιδιαβάζουν το έργο τα σκηνικά των Βαγενά Μίμα, Τόμπρου Νίκου και Ρουτζαμάνη Βασίλη και αφετέρου στο εύρημα των κουστουμιών του Τόμπρου Στέλιου και Παναγιωτοπούλου Πόλας και Καραγιάννη Ντίνας.

Σε ένα ουδέτερο ενδυματολογικά σαρκίο περιγράφονται οι επαγγελματικές δράσεις των ηρώων με ένα αξεσουάρ του επαγγέλματος τους και με σαφή σημεία αναφοράς στον χαρακτήρα τους. Σημαντική είναι για μια ακόμα φορά η μουσική του Χρήστου Γιαννόπουλου, ενός άξιου Πατρινού δημιουργού.

Είναι ορατό ότι η πόλη ανασαίνει μέσα από την παράσταση και δυναμώνει η ιστορική μνήμη της, καθώς περιγράφονται πρόσωπα φωτίζονται σημεία της πόλης και επαναπροσδιορίζεται ο ρόλος του ενεργού πολίτη, κάτι που έχουμε αφήσει εδώ και πολύ καιρό να λανθάνει ως δράση άλλων εποχών και προσώπων. Σε μια άλλη ανάγνωση όλη αυτή η δράση και η προσπάθεια που οι συγκεκριμένοι δημιουργοί καταθέτουν έχει και ένα άλλο στόχο να καταδείξει ότι το καρναβάλι είναι πολύ πολιτιστικό γεγονός, να αναθεωρήσει δηλαδή εκείνη την τετριμμένη αλλά και παρωχημένη αντίληψη ότι το καρναβάλι είναι ο χαβαλές που έρπεται και ανδρώνεται κάποιες μέρες του έτους στους δρόμους της πόλης.

Θεωρώ ότι με πολύ εύστοχο και πετυχημένο τρόπο οι συντελεστές της παράστασης, οι συμμετέχοντες στο ερασιτεχνικό σχήμα Πάτρας «**Ρεφενέ**» υποδεικνύουν και τους άξονες που πρέπει να κινηθεί το όχημα του Πατρινού Καρναβαλιού.

Μια από τις ψυχές αυτής της δράσης ο Γιάννης Γεωργιάκης δυναμώνει την υπόθεση της ιστορικής μνήμης μέσα από πράξεις που στηρίζονται κυρίως από ερασιτέχνες αλλά σίγουρα ταλαντούχους συμπολίτες μας. Συμπολίτες που αγαπούν αυτή τη Πόλη και θέλουν να είναι η Πόλη συμπολίτες που παραφράζοντας την φράση του Αντώνη Παπαντωνόπουλου «**καλό καρναβάλι και του χρόνου να ξαναμετρηθούμε**» θέλουν να ξαναμετρηθούν κυρίως για το έργο τους.

Η πόλη οφείλει τόσο απρόσωπα ως σχηματισμός όσο και η διοίκηση της προσωποποιημένη να υποστηρίξουν πλέον χωρίς φειδώ αυτές τις προσπάθειες γιατί αυτές είναι η πόλη μας, αυτές είναι η Πάτρα, αυτές είναι η ιστορία της.

Η πιο δυνατή... Δεσποινίς Τζούλια

Της Άννας Ρεσβάνη

Μια παράσταση, η οποία κατάφερε να ενώσει με ένα μοναδικό τρόπο δύο έργα του Στρίντμπεργκ, τα «Δεσποινίς Τζούλια» και «Ο μονόλογος της πιο δυνατής», είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε στην Πάτρα, από την ομάδα θεάτρου «Πρόσωπα».

Η Εταιρία «Πρόσωπα» είναι σήμερα δύο χρονών και έχει στο βιογραφικό της τρεις παραγωγές, το «Αυτό να το κάψεις» του Lanford Wilson και το «teena*brandon*teena». «Η δεσποινίς Τζούλια απουσιάζει» είναι η τρίτη παραγωγή και συναντά μεγάλη επιτυχία

Εν μέσω της παραμονής τους στην Πάτρα, μιλήσαμε με τους πρωταγωνιστές της παράστασης για την όλη προσπάθεια αλλά και για τις ανησυχίες τους. Η Βάνα Πεφάνη, η οποία υπογράφει με ευστοχία και τη σκηνοθεσία της παράστασης, σχολιά-

ζει: «Ήταν πολύ δύσκολο, μου έλειπε η εικόνα μου, με βοήθησαν βέβαια κάποιοι συνεργάτες, αλλά παρόλα αυτά είχα και όλη την ευθύνη για το όλο αποτέλεσμα. Αυτό σημαίνει ότι έπαιξα την τελευταία στιγμή. Δεν υπογράφεις σκηνοθεσία, αλλά ότι έχεις ευθύνη για τους δυο αυτούς ανθρώπους που σε εμπιστεύθηκαν.»

Σχολιάζοντας το πώς προσέγγισε τα πρόσωπα του έργου Η Βάνα Πεφάνη μας είπε: «Στην Τζούλια πάντα μου έφταιγε από τότε που τη διάβαζα στη σχολή, ότι ο τρίτος ρόλος, η Κριστίν ήταν ελλιπής δεν

του χθες αλλά και του σήμερα

μπορούσα να καταλάβω τι σκέφτεται βαθιά μέσα της αυτή η γυναίκα. Δεν μπορούσα να σκεφτώ ότι θα κοιμάται»... Για το λόγο αυτό επέλεξε και «Τον μονόλογο της πιο δυνατής» σαν μια απάντηση αυτής της γυναίκας. «Επίσης, ο πιο δυνατός ρόλος στην πιο δυνατή είναι το βουβό πρόσωπο, κι όχι αυτή που μιλάει, γιατί πραγματικά δεν μπορεί να καταλάβεις ποια είναι η πιο δυνατή. Αν το πάρεις αυτόνομο. Από ανάγκη δημιουργήθηκε αυτή η συρραφή, ούτε για να εντυπωσιάσουμε, ούτε για να πούμε ότι ανακαλύψαμε την πυρίτιδα, ούτε τίποτα, απλά έγινε από τις ανάγκες της παράστασης».

Για τον ρόλο που υποδύεται, η Βάνα Πεφάνη λέει: «Η Τζούλια είναι ένα πλάσμα πολύ μπερδεμένο. Και η σημερινή εποχή έχει μπερδεμένους ανθρώπους. Η Τζούλια θα μπορούσε να είναι λεπτεπίλεπτη. Δεν είναι έτσι... Τραβά ένα ερωτικό παιχνίδι παραπάνω από εκεί που την παίρνει, της γυρίζει μπούμερανγκ και επειδή δεν

ξέρει να χειριστεί τι είναι αυτό που τις έχει συμβεί, δεν ξέρει να λείει σ' αγαπώ. Το ίδιο συμβαίνει και σήμερα, μέσα στο μπερδεμα που ζούμε. Δεν μπορούμε να χειριστούμε τα συναισθήματα μας και οι σχέσεις μας έχουν λάθος timing. Αν σου πω σ' αγαπώ, εσύ μπορεί να μην είσαι έτοιμος να το δεχθείς και μετά να μου το πεις εσύ, ενώ εγώ θα έχω φύγει».

Τα μηνύματα βέβαια, τα οποία παίρνει ο θεατής από αυτή την παράσταση είναι πολλά. Αρχικά η χρήση του τηλεφωνητή είναι πολυσήμαντη και δείχνει ότι η Τζούλια είναι παρούσα και απύουσα ταυτόχρονα. Ταυτόχρονα η χρήση του τηλεφώνου, δείχνει και τη διαχρονικότητα του έργου, αφού βλέπουμε αντίκες και σύγχρονα τηλέφωνα να μπερδεύονται. Ο χρόνος πλέον έχει αποκτήσει μια άλλη διάσταση. Επίσης ο χώρος αν και είναι μικρός, τον άνοιξε τόσο η σκηνοθεσία ώστε είδαμε τον εξωτερικό χώρο, με ήχους, με σκιές, με ζωντανές περιγραφές.

Το έργο θέτει και το ζήτημα του θανάτου. Η Τζούλια αυτοκτονεί, πάει ταξίδι, μένει. Δεν το ξέρουμε το τέλος, μένει ανοικτό... «Με τη Τζούλια έχω πολλές διαφωνίες και η πιο βασική είναι ότι αυτοκτονεί. Δεν πιστεύω στην αυτοκτονία. Μ' αρέσει πάρα πολύ η ζωή, φοβάμαι τον θάνατο. Η πρώτη μου σκέψη ήταν ότι πάει ταξίδι. Το θάνατο μπορεί να τον δει μόνο σαν ευτυχία, σαν ένα ταξίδι, μια καινούργια ζωή».

Στη σκέψη για το αν θα θυσιάζαν κάτι για αυτό που κάνουν σήμερα, οι απαντήσεις των ηθοποιών ήταν διαφορετικές. Η Βάνα Πεφάνη έχει θυσιάσει πολύ από την προσωπική της ζωή. «Θέλω να ταξιδεύω, να ταμπουλάζω, να περνάω καλά. Να περνάω περισσότερο χρόνο με τους φίλους μου. Βέβαια αν μου ζητούσαν να θυσιάσω κάτι πολύ σοβαρό για το θέατρο, δεν θα το έκανα. Όμως κανέναν άνθρωπο που αγαπάω δεν θα θυσιάζα για το θέατρο, θα το παράταγα». Η Άντρια Ράπτη από την πλευρά της πιστεύει ότι κάτι τέτοιο δεν είναι θυσία αφού αγαπά αυτό που κάνει. «Αν βέβαια έρθει η στιγμή που θα πρέπει να αποφασίσω ή το ένα ή το άλλο, τότε θα το σκεφτώ»

Ο Αιμίλιος Χειλάκης λατρεύει αυτό που κάνει σήμερα. «Είμαστε άνθρωποι που αγαπάμε τη δουλειά μας και είμαστε ειλικρινείς, αφιερώνουμε πάρα πολύ χρόνο σε αυτό και προτείνουμε πράγματα. Κάνουμε πειραματισμούς όχι όμως και πειραματικές παραστάσεις. Βάζουμε το μικρό μας λιθαράκι. Αυτό θα ενοχλήσει πολλούς, που ξαφνικά στα 30 μου με αντιμετώπισαν σαν θιασάρχη. Αυτή την προσπάθεια που κάνουμε είναι αυτό που αγαπώ περισσότερο από όλα στη ζωή μου».

Ξαναγυρνώντας στην παράσταση, η Βάνα Πεφάνη λέει ότι είναι μια ζωντανή μίση ώρα, που έχει και τις διαφορές της. «Οι απογευματινές παραστάσεις ήταν τελείως διαφορετικές από τις βραδινές. Στην απογευματινή παράσταση έχεις τις γιαγιάδες που τις ακούς - "αυτός είναι πάρα πολύ καλός... Και αυτή..." -

λειτουργούν αυθόρμητα και αυτό σημαίνει κάτι».

Αντικείμενο σχολιασμού έγινε και ένα χαστούκι που δινόταν κατά τη διάρκεια της παράστασης στον Αιμίλιο Χειλάκη από την Βάνα Πεφάνη. Δεν μπορεί από τόσο κοντινή απόσταση να είναι ψεύτικο!. «Έχω φάει συνολικά 140 περίπου χαστούκια», λέει ο Αιμίλιος Χειλάκης, χαμογελώντας.

Σε ερώτηση για το πώς βρήκαν το κοινό της Πάτρας, απάντησαν ότι είναι δύσκολο και επιλεκτικό. «Είναι το κοινό που θα φροντίσει να έχει εισιτήριο για την παράσταση, δεν τρέχει την τελευταία στιγμή. Το χειροκρότημα αυτού του κοινού είναι αυτό ακριβώς που έχει νιώσει», σχολιάζει η Άντρια Ράπτη. Συμφώνησαν ότι η Πάτρα με τα βήματα που έχει κάνει τα τελευταία χρόνια μπορεί να δημιουργήσει το Κρατικό Θέατρο Νοτίου Ελλάδος και το αξίζει.

Κατά τ' άλλα η παράσταση ταξίδεψε μετά το Πάσχα στη Θεσσαλονίκη, ως πρώτο σταθμό ενός ταξιδιού.

Στο ερώτημα ποια ευχή θα έκαναν αν μπορούσε να πραγματοποιηθεί, η Βάνα Πεφάνη μας είπε χαρακτηριστικά «Να σταματούσε ο πόλεμος τώρα, η μάλλον να γυρνούσαμε λίγες μέρες πριν και να μην είχε συμβεί τίποτα.»

Η ευχή της, ευχή όλων μας...

προσεχώς... στην Πάτρα

Ποικίλες δραστηριότητες περιλαμβάνει για το επόμενο διήμερο, για μικρούς και μεγάλους, το πρόγραμμα του «Πολύεδρου». Η ενότητα «Ξαναδιαβάζοντας... συγγραφείς και κείμενα του 20ού αιώνα» αφού πέρασε την πολύ σημαντική στιγμή του αφιερώματος στα αντιδικτατορικά «18 κείμενα», καθώς και την πρώτη πανελλήνια παρουσίαση της «Οδύσσειας» του Δ. Μαρωνίτη, συνεχίζεται στις 15 και 31 Μαΐου, δύο Σάββατα που είναι αφιερωμένα στη Μέλπω Αξιώτη και στο Νίκο Γαβριήλ Πετζίκη αντίστοιχα.

Στο πεταξύ για τρίτη φορά το φιλότεχνο κοινό της Πάτρας και της ευρύτερης πε-

ριοχής μπορεί να δει έργα του ζωγράφου Αλέξη Κυριτσόπουλου. Μια ακόμα έκθεση του καλλιτέχνη εγκαινιάστηκε στο «Πολύεδρο και θα διαρκέσει μέχρι τις αρχές Μαΐου.

Ο Αλέξης Κυριτσόπουλος γεννήθηκε και ζει στην Αθήνα. Εγκατέλειψε τη Νομική Σχολή για να σπουδάσει ζωγραφική στο παρίσι από το 1974 μέχρι σήμερα. Γράφει και εικονογραφεί βιβλία για μικρούς και μεγάλους, ασχολείται με το κινούμενο σχέδιο, εικονογραφεί εξώφυλλα δίσκων, ενώ έχει κάνει πολλές ατομικές εκθέσεις. Ο Κυριτσόπουλος έχει επίσης συνεργαστεί με τον Διονύση Σαββόπουλο, το Νίκο

Πολύεδρο

Ξυδάκη και το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

Την Παρασκευή 9 Μαΐου (8.30 μ.μ.) θα παρουσιαστεί στο «Πολύεδρο» η νέα ποιητική συλλογή του Διονύση Καρατζά «Πότε μίλα πότε φίλα» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Μεταίχμιο».

Το βιβλίο θα παρουσιάσουν η επ. Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών Κατερίνα Κωστίου και ο Ερρίκος Μπελιές, ποιητής – μεταφραστής.

Πλούσιο, όμως, είναι και το πρόγραμμα το χώρο για τους μικρούς του φίλους. Η επόμενη εκδήλωση

έχει προγραμματιστεί για τις 10 Μαΐου, στις 10.30 το πρωί, οπότε οι λιλιπούτειοι καλλιτέχνες θα κληθούν να ζωγραφίσουν με τη βοήθεια του ζωγράφου Κώστα Σιαφάκα.

Τη σκυτάλη, μια εβδομάδα μετά, θα πάρει το εργαστήριο κηπουρικής με την Αθανασία Ανδρουλιδάκη, ενώ στις 24 Μαΐου, οι μικροί φίλοι του «Πολύεδρου» θα σχεδιάσουν το δικό τους βιβλίο για την Πάτρα, εκδήλωση που εντάσσεται στο πλαίσιο της ενότητας «Ανακαλύπτω την πόλη μου».

«Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας»

Είκοσι χρόνια επιτυχημένης παρουσίας συμπληρώνει φέτος η «Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας» η οποία γιορτάστηκε στις 3 Μαΐου, στο Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών. Στην εορταστική εκδήλωση συμμετείχαν όλα τα τμήματα της «Πολυφωνικής», ενώ τιμήθηκαν όλα τα ενεργά μέλη του Οργανισμού που συμπλήρωσαν 20ετία συνεχούς καλλιτεχνικής δραστηριότητας, αλλά και όλοι οι επικεφαλής των τμημάτων.

Η «Πολυφωνική» ετοιμάζει μία ακόμα μεγάλη σημασία για τον προσεχή Νοέμβριο με καλεσμένο το συνθέτη Γιώργο Κατσάρο.

Το πρόγραμμα συνεχίζεται στις 11 Μαΐου

Αίθουσα τέχνης «Ζέρβας»

Πενηταπέντε έργα του διεθνών καταξιωμένου χαρακτήρα και καθηγητή στο εργαστήριο χαρακτικής της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών Αθηνών, Βασίλη Καζάκου, φιλοξενούνται έως τις 8 Μαΐου στην αίθουσα τέχνης «Ζέρβας» στην Πάτρα.

Ο Βασίλης Καζάκος κατατάσσεται στους σημαντικότερους χαρακτήρες της Ευρώπης. Έχει στο ενεργητικό του σαρανταέξι ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα, 12 διεθνείς συμμετοχές, ενώ έχει κάνει εικονογραφήσεις βιβλίων, αφίσες, διαφημίσεις και πολλές αγιογραφίες. Είναι μέλος στην Τράπεζα Τέχνης του Τόκιο και ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Ελλήνων Χαρακτών.

με τις καθιερωμένες επιδείξεις των τάξεων του Αχαϊκού Ωδείου στην αίθουσα συναυλιών της «Πολυφωνικής». Λίγες ημέρες μετά, στις 18 Μαΐου, το παιδικό χορωδιακό εργαστήριο θα συμμετάσχει στο Φεστιβάλ Χορωδιών που οργανώνει στο Χαϊδάρι, το Πνευματικό Κέντρο Χαϊδαρίου.

Στο μεταξύ ο Όμιλος θα εκπροσωπηθεί από διοικητικά στελέχη της σε πανελλήνια συνέδρια και σεμινάρια σε Αθήνα, Πρέβεζα και Καρδίτσα στα τέλη Απριλίου και Μαΐου.

Έργα του βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα, Φινλανδία, Σουηδία, ΗΠΑ, Αργεντινή, Ιταλία και στις Πινακοθήκες του Δήμου Αθηναίων, Ρόδου, Ιωαννίνων, Φλώρινας, στο υπουργείο Πολιτισμού, καθώς στις συλλογές πολλών ελληνικών τραπεζών.

Ο καλλιτέχνης γεννήθηκε το 1945 στα Ιωάννινα. Το 1965 φοίτησε στο Προκαταρκτικό Εργατήριο της ΑΣΚΤ με δάσκαλο τον Νίκο Νικολάου. Από το 1968 μέχρι και το 1971 παρακολούθησε το εργαστήριο χαρακτικής της ΑΣΚΤ με δάσκαλο τον Κώστα Γραμματόπουλο και από το 1969–1971 το φροντιστήριο εικονογραφίας με δάσκαλο τον Βασίλη Βασιλειάδη.

Δημοτική Πινακοθήκη

Άρωμα... Γαλλίας θα κυριαρχεί έως τις 30 Ιουλίου στη Δημοτική Πινακοθήκη της Πάτρας, καθώς εκεί θα φιλοξενούνται έργα Γάλλων καλλιτεχνών, που αποτελούν δωρεά προς τον ελληνικό λαό, για τη γενναία στάση και την ηρωική του αντίσταση κατά τη διάρκεια της ναζιστικής κατοχής.

Η δωρεά περιλαμβάνει 28 πίνακες ζωγραφικής, 6 σχέδια, 6 χαρακτηριστικά, 4 γλυπτά και 2 βιβλία. Είναι μέρος της συλλογής Δυτικοευρωπαϊκής ζωγραφικής στην Εθνική Πινακοθήκη, ενώ συμπληρώνεται από 110 χειρόγραφα και δακτυλογραφημένα κείμενα Γάλλων καλλιτεχνών, συγγραφέων και διανοούμενων που αποτελούν μηνύματα συμπαράστασης και αλληλεγγύης στους Έλληνες και φυλάσσονται στο Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο.

Ανάμεσα στους δωρητές συναντάμε του Πάμπλο Πικάσο, Ανρί Ματίς, Πιέρ Μπονάρ, Αντρέ Μασσόν, Φρανσίς Πικάμπια, Ραούλ Ντιφύ, καλλιτέχνες που με το έργο τους καθόρισαν την τέχνη του 20ού αιώνα και την πορεία της.

Η πρωτοβουλία για τη συγκέντρωση των έργων και τη δωρεά τους έρχεται από τη δεκαετία του '70 και ανήκει στο συγγραφέα και διανοούμενο Ρότζερ Μιλιέξ και στη σύντροφό του Τατιάνα Γκρίτση Μιλιέξ. Τα έργα εκτέθηκαν για πρώτη φορά στην Αθήνα στο χώρο του Γαλλικού Ινστιτούτου.

Στην Πάτρα η έκθεση διοργανώνεται από τη ΔΕΠΑΠ σε συνεργασία με την Εθνική Πινακοθήκη – Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.

Δημοτικό Ωδείο Πατρών

Ένας μήνας εκλεκτής μουσικής και ξεχωριστών εκδηλώσεων σε διάφορους χώρους της Πάτρας από το Δημοτικό Ωδείο Πατρών στο πλαίσιο του καταξιωμένου θεσμού «Ημέρες Σύγχρονης Μουσικής», που φέτος αποτελεί ένα τμήμα του φετινού (κατ' όνομα έστω) «Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας».

05/05/03	«Μουσική και Ποίηση» Κ. Παλαμάς – 60 χρόνια από τον θάνατό του Έργα Ελλήνων Συνθετών	19/05/03	Ορχήστρα Πατρών Έργα: G. Ligeti, Θ. Αντωνίου, L. Williams, B. Britten Διεύθυνση: Θ. Αντωνίου
06/05/03	Promenade I «Από τον A. Vivaldi στον L. Berio»	21/05/03	Promenade II Από τον J. S. Bach στους B. Britten και G. Ligeti
9 – 11/05/03	«Μουσική και Τεχνολογία»	24/05/03	Promenade III «Κουαρτέτο Πατρών» Δ. Δραγατάκης, B. Britten, H. Goreski
12/05/03	«Μουσική και Πολιτική» Αφιέρωμα στον H. Eisler	26/05/03	Promenade IV Το πιάνο στον 20ό αιώνα Berg, H. Gorecki, A. Ginastera, F. Poulenc, W. Lutoslawski
14 – 15/05/03	«Μουσική και Ποίηση» 2003 – Έτος Καβάφη Workshops Νέων Ελλήνων Συνθετών	28/05/03	Ορχήστρα Πατρών A. Schnittke, Θ. Αντωνίου, V. Laurusas Διεύθυνση: Saulius Sondeckis
17/05/03	Συναυλία με έργα Μουσικής Δωματίου W. Lutoslawski, H. Gorecki, D. Blake, Δ. Δραγατάκη, G. Crumb		

Για έκτη συνεχή χρονιά ο θεσμός του Μουσικού Μαΐου, μια έμπνευση του Ωδείου Πατρών-Φιλαρμονικής Εταιρείας έχει στελεχώσει ένα πρόγραμμα εκλεκτών εκδηλώσεων με την υποστήριξη του Ιδρύματος Τοπάλη.

7 Μαΐου: Συναυλία-αφιέρωμα στο έργο του Έλληνα συνθέτη Γ. Καζάσογλου. Έργα για φωνή και πιάνο από την πιανίστα Μάντυ Πανούτσου και τη σοπράνο Αλεξία Μαράτου. Την παρουσίαση και ανάλυση του έργου του Καζάσογλου θα κάνει η Βάσω Φιλιππαίου.

11 Μαΐου: Ο Μιχάλης Ραμός και η Ελένη Σταμπολή ερμηνεύουν έργα για φλάουτο και πιάνο των Roulenc, Godard, Schulhof, Debussy και Bizet.

12 Μαΐου: Συναυλία της Χορωδίας της Καθολικής Εκκλησίας.

17 Μαΐου: Το σύνολο «Tangos a Cuatro»

από τη Θεσσαλονίκη σε έργα του Astor Pizzola με αφορμή τα 10 χρόνια από το θάνατο του Αργεντίνου συνθέτη.

19 Μαΐου: Συναυλία του «ARTIS» ριανο τρίο των Α. Τότσιου (πιάνο), Γ. Μαργαζιώτη (βιολί) και Ν. Καβάκου (τσέλο) σε έργα Arensky, Rachmaninof και Shostakovich.

24 Μαΐου: Συναυλία του διεθνούς διαπολιτισμικού κουαρτέτου εγχόρδων «Arcade» με έργα Dvorak και Shostakovich.

26 Μαΐου: Συναυλία Γ. Καζίκου (κλαρινέτο) και Δ. Δημόπουλου (πιάνο) σε έργα μουσικής δωματίου των Weber, Gabrieli, Roulenc, Rimsky-Korsakov και Δ. Θέμελη.

30 Μαΐου: Συναυλία των «Γύρω-Γύρω» που θα παρουσιάσουν μουσική που έχουν γράψει για θεατρικές παραστάσεις.

Όλες οι συναυλίες αρχίζουν στις 9.30 μ.μ. στην αίθουσα «Κων. Κυδωνιάτης» του Ωδείου Πατρών-Φιλαρμονικής Εταιρείας.

Ωδείο Πατρών – Φιλαρμονική Εταιρεία

Την Παρασκευή 9 Μαΐου (8.30 μ.μ.) θα παρουσιαστεί στο «Πολύεδρο» η νέα ποιητική συλλογή του Διονύση Καρατζά «Πότε μίλα πότε φίλα» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Μεταίχμιο».

Το βιβλίο θα παρουσιάσουν η επ. Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών Κατερίνα Κωστίου και ο Ερρίκος Μπελιές, ποιητής – μεταφραστής.

Πολύεδρο

«Λιθογραφείον»

Ένα διεστραμμένο μυαλό, μια σκοτεινή προσωπικότητα, που συγκλόνισε το 1953 την κοινωνία της Αγγλίας, ζωντανεύει στη σκηνή του θεάτρου «Λιθογραφείον» μέσα από την παράσταση «Christie». Η νέα παραγωγή της ομάδας «Βιομηχανική» είναι βασισμένη στο θεατρικό έργο του Howard Brenton «Christie in love» και παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Κεντρικό πρόσωπο της πραγματική ιστορίας είναι ο John Halliday Christie, ο οποίος οδηγήθηκε στην αγχόνη αφού σκότωνε και βίαζε γυναίκες τις οποίες έθαβε στη συνέχεια στο σπίτι του.

Διακείδιος Σχολή

Συνεχίζοντας σε μια ρότα περισσότερο πολυσυλλεκτική σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, η Διακείδιος Σχολή Λαού ολοκληρώνει το φετινό της πρόγραμμα με μερικές πολύ ενδιαφέρουσες προτάσεις. Στις 10 Μαΐου ο Αγιορείτης ιερομόναχος Γέρων π. Ιωακείμ θα μιλήσει με θέμα: «Ο Ορθόδοξος Μοναχισμός υπό το φως της Αναστάσεως», ενώ οι επόμενες δύο ομιλίες προέρχονται από την πανεπιστημιακή κοινότητα. Ο καθηγητής Γ. Φερεντίνος του Τμήματος Γεωλογίας θα μιλήσει για τις «Γεωαρχειολογικές έρευνες στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και σε άλλες αρχαίες πόλεις του ευρύτερου ελληνικού χώρου» (14/5) και ο καθηγητής της Ιατρικής Σχολής Αθανάσιος Παπαβασιλείου θα μιλήσει για το ανθρώπινο γονιδίωμα και την πρόκληση της νέας Βιολογίας».

Η χρονιά θα κλείσει με την απονομή βραβείων από την Αχαϊκή Εταιρεία Μελετών, την ομιλία του καθηγητή Σεισμολογίας Γ. Τσελέντη με θέμα «Αντιμετωπίζοντας τον εγκέλαδο τη νέα χιλιετία», την εκδήλωση για την 550η επέτειο από την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως με τον π. Γεώργιο Μεταλληνό και την ομιλία του Κωνσταντίνου Χολέβα, αρχισυντάκτη περιοδικών της Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος με θέμα «Ο Κωστής Παλαμάς, το Βυζάντιο και η Ελληνική Διάρκεια».

Τη σκηνοθεσία υπογράφει ο Χρήστος Στρέπκος, τη μουσική ο Κώστας Χαριτάτος, τα κοστούμια ο Δημήτρης Στρέπκος, ενώ τη μετάφραση η Μαρία Λαϊνά. Το ρόλο του Christie ερμηνεύει ο Φάνης Δίπλας. Παίζουν ακόμα η Αλίκη Αβδελοπούλου, ο Χρήστος Μουκουβάλας και ο Γιώργος Αγγελόπουλος. Το έργο έκανε πρεμιέρα στις 30 Μαρτίου, ενώ παραστάσεις θα δίνονται κάθε Τετάρτη, Πέμπτη, Σάββατο και Κυριακή στις 9.30 το βράδυ και κάθε Παρασκευή ακριβώς τα μεσάνυχτα.

προσεχώς... στο Μεσολόγγι

Αφιερωμένη στα αθώα θύματα και τον πολύπαθο λαό του Ιράκ είναι η έκθεση του σπουδαίου Έλληνα ζωγράφου Δημήτρη Μυταρά, που θα φιλοξενηθεί στο Κέντρο Λόγου και Τέχνης «Διέξοδος» στο Μεσολόγγι ως τις 10 Μαΐου. Πρόκειται για ξεχωριστά έργα του καλλιτέχνη, αντιπροσωπευτικά της πορείας του τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

Ο Δημήτρη Μυταράς εκθέτει για πρώτη φορά στην πρωτεύουσα της Αιτωλακαρνανίας και αποτελεί σίγουρα γεγονός για την πολιτιστική ζωή της ευρύτερης περιοχής. Τα εγκαίνια της έκθεσης έγιναν

στις 6 Απριλίου από τον υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών Χρήστο Βερελή και σηματοδότησαν ταυτόχρονα την έναρξη των φετινών γιορτών Εξόδου.

Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό, το οποίο μπορεί να επισκέπτεται την έκθεση καθημερινά εκτός Δευτέρας, Κυριακής του Πάσχα και απογευμάτων της Μ. Εβδομάδας.

«Διέξοδος»

προσεχώς... στην Αθήνα

Δύο εκθέσεις της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας αποτελούν αυτήν την περίοδο κορυφαία εικαστικά γεγονότα στην Αθήνα. Η πρώτη έχει τίτλο «Εικόνα και λατρεία του ταύρου στη Μεσόγειο» και φιλοξενηθεί στο Μουσείο Μπενάκη μέχρι τις 7 Ιουνίου. Αρχαιολογική έκθεση με θέμα τον Ταύρο και τη σημασία του ως συμβόλου λατρείας, πολιτισμού και αθλητισμού στους αρχαίους λαούς της μεσογειακής λεκάνης. Περιλαμβάνονται έργα από 39 μουσεία χωρών της Μεσογείου και της Ελλάδας, μέσα από τα οποία απεικονίζεται ο Ταύρος στην τέχνη των μεσογειακών χωρών.

Η δεύτερη ολοκληρώνεται στο τέλος Μαΐου, φιλοξενηθεί στην Εθνική Πινακοθήκη και έχει τίτλο «Τα κοστούμια του Εθνικού Θεάτρου». Πρόκειται για την πρώτη παρουσίαση των πιο σημαντικών κοστούμιών από τη συλλογή του Εθνικού Θεάτρου. Περιλαμβάνονται ενδυματολογικές συνθέσεις σημαντικών Ελλήνων δημιουργών, που έχουν χρησιμοποιηθεί σε παραστάσεις – σταθμούς του ελληνικού θεάτρου.

Γεμάτος και ο Μάιος στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών κι ενώ η χειμερινή περίοδος βαδίζει προς το τέλος της. Ξεχωρίζουν η παρουσίαση του έργου του Δημήτρη Μητρόπουλου «Βάκχες» (19–20/5), η τζαζ συναυλία με τον Bobby McFerrin (22/5), οι συναυλίες της «Philharmonia Orchestra» (25–26/5) και φυσικά οι εμφανίσεις των σταθερών «επισκεπτών» του Μεγάρου, της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών (10, 13, 17, 24, 30/5).

Η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών εμφανίζεται και τον Ιούνιο στο Μέγαρο (13, 20/6). Στο περιορισμένο πρόγραμμα του μήνα περιλαμβάνονται ακόμα συναυλίες της Ορχήστρας των Χρωμάτων (18/6) και της Κρατικής Σχολής Ορχηστρικής Τέχνης (25–29/6).

Μέγαρο Μουσικής

Χρήσιμα τηλέφωνα

ΔΕΠΑΠ	2610 222157
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	2610 623730
Πανεπιστήμιο Πάτρας	2610 991822
Συνεδριακό Κέντρο Παν/μίου	2610 996316
Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας	2610 279679
Δημοτικό Ωδείο	2610 271087
Ωδείο Πατρών-Φιλαρμονική	2610 277740
Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων	2610 432556
Χορευτικό Τμήμα Δήμου Πάτρας	2610 274034
Musical	2610 270380
Discover	2610 624916
Πολύεδρο	2610 277342
Μεθενίτης	2610 274147
Πρωτοπορία	2610 278727
Ελληνικά Γράμματα	2610 620384
Κιν/φος «Ιντεάλ»	2610 270154
Κιν/φος «Ελίτ»	2610 273021
Κιν/φος «Ομόνοια»	2610 329000
Κιν/φος «ΠΑΝΘΕΟΝ Village»	2610 325785
«Millennium»	2610 240400-1
Αίθουσα «Ζέρβας»	2610 994308
Δημοτικό Θέατρο	2610 273613
Λιθογραφείο	2610 328394
Θέατρο «Αγορά»	2610 271071
Καρναβαλικό Γραφείο	2610 279008
Μέγαρο Λόγου και Τέχνης	2610 274034
Παλαιά Σφαγεία Πατρών	2610 314161
Πολυτεχνείο Αιγίου	26910 62280
ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου	26410 21158
Εθνική Πινακοθήκη	210 7211010
Μέγαρο Μουσικής Αθηνών	210 7282333
Εθνική Λυρική Σκηνή	210 3643700

Όσοι φορείς επιθυμούν να συμπεριλαμβάνονται οι εκδηλώσεις τους στη στήλη «Προσεχώς», μπορούν να μας ενημερώνουν έγκαιρα για τις δραστηριότητές τους με έναν από τους παρακάτω τρόπους: τηλ. 2610 623669, fax: 2610 240250, email: info@todonti.gr, Τ.Θ. 3008, 26222, Πάτρα. (Υπεύθυνη: Ελευθερία Μακρυγένη).

Μπορείτε να έχετε το σπίτι που ονειρεύεστε...

Εύκολα μπορεί κάποιος που θέλει ένα ολοκαίνο φθινό και γρήγορα παραδοτέο σπίτι, να σκεφτεί τη λύση του προκατασκευασμένου ως την πλέον προσιτή. Εξίσου εύκολα όταν θέσει ως πρώτο όρο την ασφάλεια, την αντισεισμικότητα και τη σιγουριά, μπορεί να διαλέξει τη λύση του μπετόν ως τη καλύτερη επιλογή. Μήπως, όμως, όλα αυτά είναι απλώς μύθοι;

Πιθανότατα ελάχιστοι γνωρίζουν ότι μπορούν να απαλλαγούν τόσο από το κόστος και τις άλλες «παρενέργειες» μιας συμβατικής κατασκευής, όσο και από την πιθανή ανασφάλεια που έστω και αδικαιολόγητα προκαλεί η ιδέα ενός προκάτ. Γιατί ελάχιστοι, δυστυχώς, έχουν συνδέσει την ανέγερση ενός σπιτιού ή μιας επαγγελματικής στέγης (ξενοδοχείο, εστιατόριο κ.τ.λ.) με τη λύση της σιδηροκατασκευής.

Η σιγουριά που προσφέρει το σίδηρο ως το βασικό στοιχείο μιας οικοδομής, σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα μιας «ελαφριάς» κατασκευής

(λόγω μικρότερης θεμελίωσης και απουσίας τοιχοποιίας από τούβλο) είναι ένα ανεκτίμητο προσόν για την οικοδομή που ονειρεύεστε. Κι αν σκεφτείτε ότι όλ' αυτά μπορείτε να τα έχετε μέσα σε ελάχιστο χρόνο (μόλις 3-4 μήνες το πολύ), με τις πιο οικονομικές λύσεις που να αξιοποιούν το οικόπεδό σας τόσο στο βουνό όσο και πλάι στη θάλασσα, τότε η πρόταση γίνεται άκρως ελκυστική!

Είτε έχετε το δικό σας αρχιτεκτονικό σχέδιο, είτε θέλετε να σας προτείνουμε εμείς αυτό που καλύπτει τις ανάγκες και εκπληρώνει τα όνειρά σας, τα πλεονεκτήματα παραμένουν. Γιατί στηρίζονται στη σιγουριά της διεθνούς εμπειρίας των σιδηροκατασκευών, στη γνώση των ιδιαιτεροτήτων του ελληνικού τοπίου και στη δυνατότητα άμεσης συνεννόησης και αξιοπιστίας χωρίς μεσάζοντες και προϋπολογισμούς που ξεφεύγουν από τις αρχικές συμφωνίες.

Εσείς απλώς σκεφτείτε πώς θέλετε να είναι ο χώρος σας! Όλα τα υπόλοιπα αφήστε τα σε μας...

Π Ρ Ο Τ Υ Π Ε Σ Κ Α Τ Ο Ι Κ Ι Ε Σ

Σ Ο Φ Ι Α Ν Ι Κ Ο Λ Α Κ Η

Κ Α Ν Α Ρ Η 6 6 - 7 0 , 2 6 2 2 2 Π Α Τ Ρ Α

Τ Η Λ - F A X : 2 6 1 0 3 1 8 1 7 7 , 3 1 3 0 5 1

Κ Ι Ν : 6 9 7 4 4 1 6 7 6 2

Στ' ανοιχτά του Διεθνούς Φεστιβάλ

Το δυσάρεστο οικονομικό τοπίο που περιβάλλει τα ταμεία του Δήμου Πατρέων δε θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστο και το κονδύλι που διατίθεται για τις πολιτιστικές δράσεις και έτσι το Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας καλείται φέτος να διεξαχθεί με σαφώς ελαττωμένο τον οικονομικό κορβανά του Δήμου. Και μάλιστα σε μια κρίσιμη χρονική καμπή αφού η υποψηφιότητα για την ανάληψη της διοργάνωσης της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας έχει ήδη περάσει από χίλια μύρια κύματα και ποικίλες αμφισβητήσεις, εσωτερικές και εξωτερικές.

Ένα πετυχημένο Διεθνές Φεστιβάλ, που θα διαδεχόταν τις μέτριες έως αδιάφορες διοργανώσεις του παρελθόντος, θα μπορούσε να λειτούργησει θετικά προς αυτή την κατεύθυνση και ν' αποδείξει πως υπάρχει η βούληση και το ενδιαφέρον για μια σημαντική νέα αρχή που θα αναζοπύρωνε τις ελπίδες. Όμως οι πραγματικές συνθήκες και το αναγκαστικό ψαλίδισμα των ονείρων προσγείωσε τις βλέψεις σε ένα τοπικής εμβέλειας φεστιβάλ που θα βασιστεί στις εγχώριες δυνάμεις.

Το φετινό όμως πολιτιστικό καλοκαίρι αναμένεται και σε ευρύτερη πανελλαδική κλίμακα υποτονικό, αφού οι πρόσφατες παράπλευρες συνέπειες του πολέμου του Ιράκ, αλλά και τα γενικότερα οικονομικά στάνταρντς του ευρώ φαίνεται πως θα κλυδωνίσουν καίρια την υπαίθρια φεστιβαλική δράση ανά την επικράτεια. Έτσι και η Πάτρα δεν πρόκειται μάλλον να υστερήσει από την υπόλοιπη εικόνα. Η αλλαγή πάντως της Δημοτικής Αρχής σηματοδότησε και μια ενδιαφέρουσα αλλαγή στον τρόπο της οργάνωσης του Δ. Φ. και απομένει να δούμε τον τρόπο που θα δοκιμαστεί στην πράξη. Η φετινή βούληση να συστρατευτούν οι δημοτικοί πολιτιστικοί φορείς για τη στελέχωση των εκδηλώσεων έχει ένα διπλό στόχο. Από τη μια η οικονομική δυσπραγία και τα ανοίγματα των φορέων θα αμβλυνθούν αφού το οικονομικό βάρος των εκδηλώσεων θα καλυφθεί από το Διεθνές Φεστιβάλ και τη ΔΕΠΑΠ απαλάσσοντας από ένα σημαντικό άγχος τους φορείς - οι Ημέρες Σύγχρονης Μουσικής, οι δράσεις του ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας κ.λπ. εντάσ-

σονται στο πρόγραμμα του Δ.Φ. - και από την άλλη οι επιλογές των καλλιτεχνικών διευθυντών των φορέων αν χαρακτηριστούν από ευρηματικότητα και φαντασία και αν εναρμονιστούν με το νόημα και την ουσία των κύκλων, ενοτήτων και παραγωγών, θα καταφέρουν να δώσουν έναν αέρα ανανέωσης. Ωστόσο παραμένει ιδιαίτερα λεπτό και ευαίσθητο το σημείο της αρμονικής συνεργασίας των φορέων κάτω από μια ενιαία στέγη μια και μέχρι σήμερα η αυτονομία στις κινήσεις και η έλλειψη κοινών σημείων αναφοράς είναι έκδηλη ακόμα και στους πιο αδαείς.

Μια πρώτη εικόνα θα έχουμε την ευκαιρία να σχηματίσουμε αυτές τις ημέρες από τη διενέργεια των Ημερών Σύγχρονης Μουσικής που εντάχθηκαν στο Διεθνές Φεστιβάλ και μέχρι σήμερα έχουν πετύχει πλήρως τις γενικές γραμμές και τους στόχους τους παρά τη μικρή χρηματοδότησή τους που τους αφαιρεί τη λάμψη και την εμβέλεια του κατ' ουσίαν «διεθνούς». Στο σημείο αυτό βέβαια οφείλουμε να υπογραμμίσουμε την παράλληλη διενέργεια κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων και του αξιόλογου «Μουσικού Μαΐου» της Φιλαρμονικής, που με τον άλφα ή βήτα τρόπο θα εξασθενήσει και τις δύο διοργανώσεις αφού το αντικείμενο άπτεται συγγενών μουσικών προτιμήσεων, καθιστώντας αδύνατη τη συμμετοχή του κοινού ταυτόχρονα και στις δύο. Κάτι που όσο και να επισημαίνεται, δεν λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από τους φορείς λες και υπάρχει η δυνατότητα το διψασμένο μουσικό κοινό της πόλης μας να «κόβει» εκδηλώσεις εις βάρος άλλων.

Τέλος όσον αφορά στην ανάγκη της σκέψης του Δ.Φ. από έναν καλλιτεχνικό διευθυντή, καλό θα ήταν οι θιασώτες μιας τέτοιας αντίληψης να θυμηθούν τι αποκόμισε η πόλη από την παρέλαση των διάφορων παχυλά αμοιβόμενων καπετάνιων που παρόντες ή απόντες δεν έβρισκαν λιμάνι με τίποτα για το πολύπαθο Δ.Φ. Όλα τα έχουμε δοκιμάσει, μια νέα ακόμα δοκιμή θα μας χαλάσει; Πού ξέρετε; Δεν αποκλείεται να βρεθούμε ξαφνικά στ' ανοιχτά.

photographer's STUDIO

Διαφημιστική φωτογραφία – Πορτρέτο – Ελεύθερο ρεπορτάζ
Εμφάνιση & εκτύπωση ασπρόμαυρων φωτογραφιών

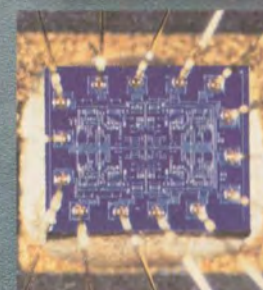
ΑΚΡΙΒΗ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ήρας 13-15, 26441 Πάτρα • Τηλ.: 2610 422.754

Παρασκευή πρωί, ραντεβού με το ΣΥΜΒΟΥΛΟ

Το εργαλείο
των επιτυχημένων.

Σύμβουλος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

www.symboulos.gr

ΜΑΙΖΩΝΟΣ 94 - ΠΑΤΡΑ, ΤΗΛ. 2610 620574, 2610 240720, FAX: 2610 240724, email: symboulo@otenet.gr

Τα SUPERFAST FERRIES σας καλωσορίζουν στον υπέροχο ταξιδιωτικό κόσμο των SUPERFAST Specials. Τα SUPERFAST Specials είναι οργανωμένες εκδρομές στις πιο εντυπωσιακές ευρωπαϊκές πόλεις, που συνδυάζουν τη μαγεία της απόδρασης με την άψογη οργάνωση και το απαράμιλλο επίπεδο των υπηρεσιών SUPERFAST. Δείτε τις νέες, πραγματικά ξεχωριστές προτάσεις των SUPERFAST Specials και επιλέξτε τις ονειρικές διαδρομές που θα ακολουθήσετε για να ξεφύγετε από τα συνηθισμένα. Απολαύστε τη γοητεία της κοσμοπολίτικης ζωής στα υπερασύγχρονα πλοία μας και στις πιο λαμπρές μεγαλουπόλεις της Ευρώπης. Ειδικά φέτος τα SUPERFAST Specials σας προσφέρουν ακόμα περισσότερα προνόμια και μοναδικές στιγμές που θα θυμάστε για πάντα! Καλό ταξίδι!

ΡΩΜΗ-ΣΙΕΝΑ-ΦΛΟΡΕΝΤΙΑ

NEO

Από € 525

7 μέρες/6 νύχτες

ΟΥΜΠΡΙΑ - ΤΟΣΚΑΝΗ - ΦΛΟΡΕΝΤΙΑ

NEO

Από € 640

8 μέρες/7 νύχτες

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ-ΠΡΑΓΑ-ΒΙΕΝΝΗ

NEO

Από € 705

11 μέρες/10 νύχτες

ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑ-ΣΙΚΕΛΙΑ-ΕΛ. ΧΩΡΙΑ

Από € 660

10 μέρες/9 νύχτες

ΦΛΟΡΕΝΤΙΑ-ΠΙΖΑ-ΒΕΝΕΤΙΑ

NEO

Από € 515

7 μέρες/6 νύχτες

ΕΛΒΕΤΙΑ-ΓΑΛΛΙΑ

Από € 755

10 μέρες/9 νύχτες

ΓΥΡΟΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Από € 580

8 μέρες/7 νύχτες

ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

Από € 655

9 μέρες/8 νύχτες

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΒΑΛΤΙΚΗΣ

Από € 1.625

8 μέρες/7 νύχτες

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ

SUPERFAST FERRIES

Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Θ. ΦΙΛΙΠΠΟΥΛΟΥ - Κ. ΠΑΡΘΕΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΠΑΤΡΑΣ
ΛΘΘΟΝΟΣ ΑΜΑΛΙΑΣ 12 - ΠΑΤΡΑ - Τ.Κ. 262 23
ΤΗΛ. 2610 622500 - FAX. 2610 623574
e-mail: sffpatra@otenet.gr